

Kvalitet i den socialpædagogiske praksis på et døgnbehandlingstilbud

En undersøgelse af socialpædagogers oplevelse af mulighederne for at skabe kvalitet i arbejdet med børn og unge anbragt på et døgnbehandlingstilbud.

Speciale på Kandidatuddannelsen i Socialt arbejde

Institut for Sociologi og Socialt Arbejde, Aalborg Universitet, København, 2020.

Udarbejdet af:

Nina Nystrømer, studienr: 20170905

Vejleder: Cecilie K. Moesby-Jensen

Antal anslag: 140196

Abstract:

In this Master thesis I examine how social pedagogues experience being able to create quality in their daily practice in a residential childcare center located in a large danish county. I will firstly examine what the pedagogues articulate as quality in their daily work with the children, and secondly how they experience being able to achieve this in the organizational framework to which they are subject.

In this case study i have made two field visits to the institution concerned and seven semi-structured interviews with the social pedagogues. Firstly I will unfold how the social pedagogues articulation of quality can be understood in a theoretical frame of professional caretaking. This will be based upon Kathleen Lynch's (2007) concepts of primary and secondary care, and Bryderup et al.'s findings of the three most commonly used pedagogical approaches at residential childcare centers.

Secondly i will discuss the pedagogues experience of being able to pursue and achieve what they articulate as quality in their daily practice in a theoretical frame of institutional organizational theory. This theory contributes to an understanding of how the institutions pursuit to achieve legitimacy among its environmental settings affects the social pedagogues options to achieve what they consider to be quality.

The analysis showed that the social pedagogues articulation of quality is characterized by some specific common organizational understandings, which may represent a mimetic isomorphism in the field. It was also concluded that the social pedagogues articulation of quality was based upon different pedagogical approaches but the most commonly was an individual/relation pedagogy. Lastly it was also concluded that the social pedagogues felt that the regulations created a cross-pressure towards their ideology regarding the social pedagogical practice. This ideology is not a normative pressure as the social pedagogical practice does not have a common application-oriented knowledge, but is based on context, concepts and values.

Indhold

Kapitel 1 - Indledning	4
Problemformulering	6
Specialets opbygning	7
Begrebsafklaring	7
Socialpædagogik	7
Døgninstitutioner	8
Kvalitet	8
Organisatoriske omgivelser	9
Forskning på feltet	11
Om forskning på feltet generelt	12
Forskning omkring socialpædagogers forståelse af deres praksis	12
Forskning omkring socialpædagogiske tilgange	13
Forskning omkring omgivelsernes indflydelse på praksis	15
Kapitel 2 - Videnskabsteori og metode	17
Videnskabsteoretisk orientering	17
Hermeneutik	17
Filosofisk hermeneutik	18
Kvalitative interviews	19
Casestudiet	20
Adgang til feltet	21
Ethiske overvejelser	22
Databehandling	23
Transskription	23
Analysestrategi	24
Præsentation af informanter	26
Præsentation af casen	27
Kapitel 3 - Teoretisk ramme	29
Professionelt omsorgsarbejde	29
Omsorg som et alment menneskeligt behov	30
Primær og sekundær omsorg	31
Miljøterapi, struktureret pædagogik og individuel/relationspædagogik	33
Institutionel organisationsteori	34
Det organisatoriske felt	35
Legitimitet	35
Institutionelt pres og isomorfisme	36
Krydspres og strategier	37
Kapitel 4 - Analyse 1	39
Socialpædagogernes italesættelse af kvalitet	39
Forudsigelighed i hverdagen	39

At møde barnet, hvor det er	41
Socialpædagogernes sekundære omsorg	43
At udvikle selvstændighed og færdigheder	46
Delkonklusion	48
Kapitel 5 - Analyse 2	50
Det institutionelle pres	50
Forventninger og krav om dokumentation	50
Økonomiske rammer	53
Faglig autonomi	54
Målgruppesammensætningen	57
Imens de er her	59
Delkonklusion	62
Kapitel 6 - Afslutning	64
Konklusion	64
Perspektivering	66
Diskussion	68
Litteraturliste	72

Kapitel 1- Indledning

Nærværende speciale beskæftiger sig med socialpædagogers oplevelse af at kunne skabe kvalitet i deres daglige arbejde med anbragte børn og unge på et døgnbehandlingstilbud¹. Jeg vil gennem et kvalitativt studie udfolde hvad socialpædagerne italesætter som kvalitet, og hvordan de oplever, at omgivelserne påvirker mulighederne for at skabe denne kvalitet i deres daglige praksis. Jeg vil for læsevenlighedens skyld referere til socialpædagerne som *pædagerne*, og de anbragte børn og unge som *børnene* hvor det falder naturligt.

Ligesom på det øvrige sociale område har interessen for at skabe, sikre og udvikle kvaliteten i det socialpædagogiske arbejde på døgninstitutioner været stigende i løbet af de sidste årtier (Nissen, 2015). Det er både af etisk og økonomisk interesse at borgere, der får behov for behandling eller støtte, tilbydes dén ydelse, der er mest effektiv og af bedst kvalitet (Nissen, 2015). I forhold til anbringelser af børn og unge har eksempelvis Anbringelsesreformen² og Barnets Reform³ været en del af statens tiltag for at forbedre og sikre kvaliteten inden for dette område (Frørup, 2011).

Erkendelsen af hvad kvalitet består i er dog ifølge evalueringsforsker Peter Dahler-Larsen (2008) subjektiv, og forskellige aktører vil qua deres særegne optik have hver deres forståelse af hvad kvalitet består i. Han beskriver endvidere, hvordan fokus på én erkendelse af kvalitet altid vil være på bekostning af en anden erkendelse af samme. Nogle aktørers erkendelse af kvalitet vil således uundgåeligt blive negligeret i forhold til andres, når der udvikles kvalitetsinitiativer på det sociale område (Ibid.). Debatten omkring kvalitet i det sociale arbejde vil derfor altid være præget af interessekonflikter i forhold til hvilket vidensgrundlag og hvilken forståelse af kvalitet, der bør fokuseres på (Ibid.). I forhold til arbejdet med anbragte børn og unge på en døgninstitution vil eksempelvis socialpædagerne, politikere, forældre,

---

¹ Jeg vil fremadrettet henvise til denne som "døgninstitutionen" udover i afsnittet hvor jeg præsenterer casen.

² <http://www.socialministeriet.dk/media/15711/haandbog-om-anbringelsesreformen.pdf>

³ <https://socialstyrelsen.dk/udgivelser/handbog-om-barnets-reform>

anbragte børn og myndighederne have forskellige forståelser af hvilket vidensgrundlag, der bør præge forståelsen af hvad kvalitet består i, samt hvordan dette bedst muligt honoreres (Hansen, 2009).

Statsminister Mette Frederiksen (2020) udtrykte i sin nytårstale, hvordan fokus på forældres rettigheder i dag ofte bliver håndhæves på bekostning af udsatte børns trivsel. Hun gav klart udtryk for, at det var tid til at ændre kurs i det sociale arbejde omkring udsatte børn og unge og sikre børnenes ret til udvikling, frem for at fokusere på forældrenes rettigheder.⁴

Kvalitetssikring og kvalitetsinitiativer er således en naturlig del af det sociale arbejdes planlægning og praksis i dag (Järvinen & Mik-Meyer, 2012). Vidensgrundlaget er i stigende grad præget af forskning, evidens og teknisk-instrumentelle tiltag (Ibid.). Praksis er præget af standardiserede metoder og procedurer, mens sagsbehandlingen lovgivningsmæssigt er underlagt et markant øget dokumentationskrav (Ibid.). En række tidligere ansatte i finansministeriet ytrede i forbindelse med diskussionen af kvalitetsreformen i 2007, at styringstænkningen i den offentlige sektor var gået over gevind (Gjørup et al., 2007). De mente, at den bureaukratiske styringstænkning forhindrede de ansatte frontlinjemedarbejdere i at lave et godt fagligt stykke arbejde.

Det faglige kvalitetsperspektiv anfægtes således at være blevet negligeret til fordel for kontrol og styring. Professor i Socialt Arbejde Maria Appel Nissen (2015) undrer sig alligevel over, at der i Socialstyrelsens vidensnotater ikke inddrages et fagligt kvalitetsperspektiv med fokus på *at opnå kvalitet i det professionelle arbejde*. Hun beskriver at problematikken omkring at advokere for et fagligt kvalitetsperspektiv kan hænge sammen med besværet i at sætte professionsviden på formel. Dette fordi socialt arbejde må udføres med et erkendt vidensunderskud qua den kontekstuelle tilgang (Ibid.) Hun undrer sig dog over, at man i Socialstyrelsens vidensnotater helt undlader at fokusere på kvaliteten af den "genstand", man reelt ønsker at styre (Ibid.).

---

⁴ <https://www.dr.dk/nyheder/politik/dokumentation-se-eller-laes-hele-statsministerens-nytjaarstale>

Jeg ønsker med nærværende speciale at sætte fokus på det faglige kvalitetsperspektiv samt de muligheder og begrænsninger døgninstitutionens omgivelsernes krav og forventninger medfører. Først vil jeg ved hjælp af emeritus professor Kathleen Lynchs (2007) begreber *primær og sekundær omsorg* udfolde, hvordan socialpædagogernes italesættelse af kvalitet kan forstås i lyset af professionel omsorg. Jeg vil ligeledes holde socialpædagogernes italesættelse af kvalitet op imod Bryderup et al.'s (2001) fund af de tre mest anvendte pædagogiske tilgange på døgninstitutioner for anbragte børn og unge. Herefter vil jeg ved hjælp af institutionel organisationsteori undersøge, hvordan socialpædagogerne oplever, at omgivelsernes krav og forventninger påvirker muligheden for at skabe kvalitet i deres daglige praksis. Dette har ledt mig til følgende problemformulering:

Problemformulering

Hvad forstår socialpædagogerne på en døgninstitution ved kvalitet, og hvordan oplever de, at institutionens omgivelser påvirker muligheden for at skabe kvalitet i deres daglige praksis?

For at besvare min problemformulering vil jeg arbejde ud fra følgende to arbejdsspørgsmål, der vil danne grundlag for hver deres analysedel:

- Hvordan italesætter socialpædagogerne kvalitet i deres daglige praksis?
- Hvordan oplever socialpædagogerne, at døgninstitutionens omgivelser påvirker deres mulighed for at skabe kvalitet i arbejdet med de anbragte børn og unge?

Specialets opbygning

I dette afsnit vil jeg præsentere hvordan specialet er opbygget, og hvad der præsenteres i de forskellige kapitler. Første kapitel består af specialets indledning, hvor problemformulering og arbejdsspørgsmål vil blive præsenteret. Ligeledes vil der i dette kapitel blive redegjort for relevante begrebsafklaringer samt litteratursøgningen samt eksisterende forskning på feltet.

I andet kapitel beskrives hvilket videnskabsteoretisk og metodisk udgangspunkt specialet tager, og der argumenteres for valg af design. Her beskrives ligeledes mine etiske overvejelser i forbindelse med undersøgelsen, og der redegøres for hvordan empirien er blevet behandlet. Til sidst præsenteres casen og undersøgelsens informanter. Det tredje kapitel er specialets teori-afsnit, hvor jeg præsenterer de teorier, der danner rammen om specialets to analysedele. Kapitel fire og fem består af specialets to analysedele samt delkonklusioner. Fundene fra analyserne præsenteres i en konklusion i kapitel seks, der udover denne indeholder en perspektivering samt en diskussion af undersøgelsens kvalitet. Sidst i specialet findes litteraturliste og slutteligt specialets bilag.

Begrebsafklaring

I dette afsnit vil jeg redegøre for specialets forståelse af begreberne socialpædagogik, døgninstitution samt kvalitet.

Socialpædagogik

I dette afsnit vil jeg kort præsentere specialets overordnede forståelse af begrebet socialpædagogik, men ikke udfolde fagets teoretisk-filosofiske grundlag, historie eller særlige forgreninger. Ifølge associate professor Søren Hegstrup (2005) adskiller socialpædagogikken sig fra den almene pædagogik ved, at den retter sig mod arbejdet med mennesker i sociale nødsituationer som genstandsfelt. Lektor Jesper

Holst (1998), der er cand.pæd.pæd. beskriver socialpædagogik således:
”Socialpædagogikken er kendetegnet ved en række særlige pædagogiske indretninger og tiltag, hvis formål er at sikre truede menneskers integration til og i samfundet, og hvis fremkomst og udvikling må ses som svar på sociale og pædagogiske nødsituationer...” (Holst,1998, s. 20).

Socialpædagogikken adskiller sig således ikke kun fra den almene pædagogik i forhold til sit særegne genstandsfelt, men også i forhold til sin betoning af integrationsprocessen mellem samfundet og mennesker i sociale nødsituationer. Cand.pæd.pæd. og seminarielærer Bent Madsen (1998) beskriver, hvordan pædagogik indgår i tre samfundsmæssige processer, nemlig socialisering, kvalificering og integration. Han beskriver, hvordan socialpædagogikken adskiller sig fra den almene pædagogik ved at lægge særlig vægt på integrationsprocessen. Socialisering og kvalificering fungerer således som middel til integration af det enkelte individ med udgangspunkt i dets særegne situation og forudsætninger (Ibid.)

Døgninstitutioner

Døgninstitutioner for børn og unge er substitut for deres hjem i en kortere eller længere periode af deres liv. I nærværende speciale drejer det sig om en kommunal døgninstitution jf. § 66 i Serviceloven. Børnene er anbragt qua psykiske eller psykiatriske problematikker, hvilket medfører et behov for professionel behandling. En stigning i psykiatriske problemstillinger hos børn og unge generelt afspejler sig i målgruppen på landets døgninstitutioner, hvor hver tredje anbragte er behandlingskrævende (Socialministeriet, 2017). Derfor vil jeg i nærværende speciale ikke skelne mellem begreberne døgninstitution og døgnbehandlingstilbud. Formålet med anbringelsen af børn og unge på en døgninstitution er at sikre, at de kan opnå samme muligheder for personlig udvikling, sundhed og et selvstændigt voksenliv som deres jævnaldrende jf. § 46 i Serviceloven.

Kvalitet

Ordet kvalitet er afledt af det latinske ord “qualis”, som den romerske statsmand Cicero (106-43 f. Kr.) indførte under betydningen “af hvilken beskaffenhed”

(Dahler-Larsen, 2007). Ordet stammede fra en oversættelse af det græske "poiotes" som Platon (ca. 428-348 f. Kr.) brugte med betydningen "hvadhed" eller "hvorledes beskaffen", i et værk om epistemologi (Ibid.). Erkendelsen af kvalitet er som nævnt subjektiv, og forståelsen af beskaffenhed er bred. I nærværende speciale er fokus på socialpædagogernes italesættelse af kvalitet i deres professionelle praksis, og dermed deres perspektiv på kvalitet.

Dahler-Larsen (2007) præsenterer i sin bog "Kvalitetens beskaffenhed" fem forskellige kvalitetsperspektiver, hvor ingen af dem dog rummer et fagligt kvalitetsperspektiv. Problemstillingen i nærværende speciale, gør det dog naturligt at tage udgangspunkt i et sådan. Derfor vil specialet tage udgangspunkt i Nissens (2015) kvalitetsperspektiv som hun betegner som *At opnå kvalitet i det professionelle arbejde*.

Organisatoriske omgivelser

I dette afsnit, vil jeg kort redegøre for hvordan betegnelsen omgivelser skal forstås i forhold til specialets problemformulering. Jeg har valgt at redegøre for dette da det forekommer centralt i specialets problemstilling, og bliver først teoretisk forankret i kapitel tre. Afsnittet skal ikke ses som en begrebsafklaring, men som en redegørelse for hvilke omgivelser problemformuleringen henviser til.

I et organisationsteoretisk perspektiv er den generelle definition på omgivelser ifølge dr. phil. Dag Ingvar Jacobsen og dr. phil. Jan Thorsvik (2015) således: "*alle de forhold uden for en organisation som kan have en potentiel indvirkning på organisationens effektivitet og legitimitet*" (Jacobsen & Thorsvik, 2015, s. 182). Disse forhold består både af forskellige aktører, grupper, organisationer, lovgivning, kulturelle betingelser og samfundsmæssige udviklinger både nationalt og internationalt (Ibid.). Da begrebet *omgivelser* således er meget bredt i en organisatorisk kontekst, beskriver Jacobsen og Thorsvik (2015) hvordan disse almindeligvis deles op i tre niveauer:

- **Domæne:** Dette niveau består af organisationens nære omgivelser såsom samarbejdspartnere, konkurrenter, og den del af lovgivningen der er relevant for organisationen.
- **Nationale forhold:** Disse omfatter de generelle politiske, økonomiske og kulturelle forhold i det aktuelle land, samt den generelle lovgivning.
- **Internationale og globale forhold:** Forhold på dette niveau påvirker ofte kun organisationen i mindre grad, men har stadigvæk indflydelse. Her kan der være tale om internationale økonomiske aftaler, konventioner, klimaændringer, handelsaftaler eller politiske begivenheder i andre lande.

Udover at dele omgivelserne op i niveauer, er det ligeledes almindeligt at klassificere dem som enten *tekniske* eller *institutionelle* omgivelser afhængigt af hvordan de påvirker organisationen (Ibid.) De tekniske omgivelser omfatter ifølge Jacobsen og Thorsvik (2015) alle de forhold der har direkte indvirkning på hvordan organisationen løser sine opgaver og når sine mål. Der kan således være tale om:

- Forhold der direkte påvirker organisationens mulighed for ressourcetilførsel såsom banker, investorer, og finansinstitutioner. Ligeledes er organisationer direkte afhængige af uddannelsesinstitutioner til at skaffe dem kvalificeret arbejdskraft, og information om markedsudvikling, konkurrenter og lovgivning, samt adgang til udstyr og maskiner.
- Teknologiske og videnskæssige forhold der påvirker organisationens produktion. Organisationer der ikke er opdateret teknologisk eller videnskæssigt mister hurtigt efterspørgsel.
- Forhold der direkte påvirker organisationens resultater såsom omsætning efterspørgsel, og konkurrence.

Organisationens institutionelle omgivelser rummer kulturelle forhold som værdier, normer og forventninger der har betydning for hvorvidt organisationen anses som legitim (Ibid.). Legitimiteten opnås ved at organisationen udadtil viser at den ikke er afvigende, men repræsenterer de *rigtige værdier* i dens samfundsmæssige kontekst. Dette kan den gøre ved symboler såsom en formel struktur der beskriver organisationens mål og værdier, samt tiltag omkring kontrol og styring af produktionen (Ibid.).

Forskning på feltet

I følgende afsnit vil jeg redegøre for processen omkring litteratursøgning og afgrænsning af medtaget forskning på feltet. Jeg valgte fra start at afgrænse mig til kun at søge efter dansk forskning, der var relevant for specialets problemstilling. Dette fordi den danske måde at organisere det socialpædagogiske arbejde samt den socialpolitiske kontekst kan være problematisk at sammenligne med andre landes organisering og socialpolitiske diskurs (Egelund, 2013). Søgningen foregik på *Den danske forskningsdatabase*, *Infomedia*, *aub.aau.dk* samt *bibliotek.dk*. Jeg søgte eksempelvis på ord som “socialpædagoger”, “kvalitet”, “døgninstitutioner” og “omgivelser” med “og” som boolesk operator. Efter en større afgrænsning baseret først på titel, resumé og til sidst fuldtekst, udviklede min litteratursøgning sig til en kædesøgning (Danneris & Monrad, 2018). Her forfulgte jeg de referencer, som de udvalgte studier henviste til, hvilket efterlod mig med den forskning, der var mest relevant i forhold til specialets problemstilling (Ibid.). Jeg valgte i processen alligevel at medtage en enkelt undersøgelse, der ikke var forankret i en dansk kontekst. Dette valgte jeg, da jeg vurderede at den kunne bidrage til at belyse specialets problemstilling på trods af den kontekstuelle diskrepans. Som supplement til ovenstående litteratursøgning har jeg gennemgået forskningsoversigter fra daværende SFI (VIVE) for at danne mig et overblik over udviklingen og tendenserne inden for forskning på feltet. Formålet med afsnittet er ikke at præsentere *state of the art*, men at inddrage undersøgelser, der hver især med deres fund kan bidrage til at belyse specialets problemstilling.

Om forskning på feltet generelt

Historisk set har forskningen og lovgivningen på feltet hovedsageligt fokuseret på selve anbringelsessituationen, mens indholdet i praksis under anbringelsen har været særdeles underbelyst (Bryderup, 2005). Interessen for dette har dog ændret sig inden for de sidste årtier, hvor en del forskning har belyst hvordan og hvorfor hverdagslivet på døgninstitutioner former sig, som det gør (Egelund et al., 2009). Ambitionerne med forskningen fordrer hovedsagelig kvalitative studier, der består af observationer, interviews, fokusgrupper og feltstudier, men suppleres eksempelvis med surveys eller registerdata (Ibid.). Der ses en tendens til udviklingen af to forskellige forskningsmæssige traditioner inden for feltet. Den ene er rettet mod dynamikker inden for døgninstitutionens indre liv, hvor den anden er rettet mod de mulighedsbetingelser, som døgninstitutionens samfundsmæssige, historiske, politiske og organisatoriske kontekst medfører (Ibid.). Nærværende speciale skriver sig ind i begge traditioner. Dette fordi der både fokuseres på hvilke udefrakommende krav og forventninger, der påvirker mulighedsbetingelserne, men ligeledes på de muligheder og strategier socialpædagogerne oplever at have og benytter sig af.

Jeg har valgt at dele præsentationen af den udvalgte forskning op i to afsnit. I det første afsnit præsenteres relevant forskning omkring kvalitetsopfattelser i det professionelle arbejde på døgninstitutioner, opholdssteder og botilbud. I det andet afsnit præsenteres forskning omkring omgivelsernes indflydelse på den socialpædagogiske praksis på døgninstitutioner.

Forskning omkring socialpædagogers forståelse af deres praksis

Seniorlektor David Watson (2003) har undersøgt socialarbejdernes definition af kvalitet i indsatsen på ni døgninstitutioner organiseret under to forskellige skotske myndigheder. Undersøgelsen fokuserer ligeledes på hvad socialarbejderne oplever der hæmmer og fremmer høj kvalitet. Det konkluderes, at socialarbejderne ikke forbinder kvalitet med nogen målelig eller konkret aktivitet, men at møde børnene og de unge og arbejde med deres behov for således at kunne forbedre deres velfærd.

Behov forstås her som noget unikt hos den enkelte anbragte og forståelsen af dette er knyttet til den individuelle socialarbejders erfaringer - det er ikke en fælles teoretisk forståelse. Undersøgelsen konkluderer endvidere, at socialarbejderne ikke kender til indholdet af de politiske dokumenter og procedurer, der skal understøtte kvalitetsudviklingen på området, selvom døgninstitutioner for børn og unge har stået i fronten af den britiske regerings agenda for kvalitetsudvikling. Dette får Watson (2003) til at konkludere, at centralt fastsatte standarder må suppleres med fokus på lokal implementering af disse samt en kompetenceudvikling hos ledere og medarbejdere, der skal lære at arbejde systematisk med kvalitetsudvikling.

Seniorforsker Turf Böcker Jakobsen (2006) har som en del af et større forskningsprojekt udarbejdet en etnografisk undersøgelse på et kollektivistisk opholdssted, hvor voksne og børn alle bor som i en storfamilie. Opholdsstedet var én ud af ni anbringelsesinstitutioner, som i alt fire forskere samlede empiri fra. Undersøgelserne bestod hovedsageligt af feltarbejde med deltagende observationer som omdrejningspunkt. Dette blev suppleret med interviews med de anbragte børn og unge samt relevante faggrupper af ansatte. Tine Egelund, der var seniorforsker ved SFI, udgav sammen med Jakobsen i 2009 en af afrapporteringerne omkring denne undersøgelse med udgangspunkt i dagbogsnotater fra empiriindsamlingen i den samlede undersøgelse. De konkluderer, at der på trods af meget store forskelle på opholdsstederne bruges sammenlignelige termer til at beskrive målsætningen, men at omsætningen af disse til praksis er meget forskellig institutionerne imellem. På baggrund af de udbredte termer har de opstillet fire centrale praksisbegreber, der ofte optræder i døgninstitutioners generelle målsætning samt i medarbejdernes italesættelse af børnenes behov. De fire praksisbegreber er *at skabe tryghed og forudsigelighed, at se barnet og dets individuelle behov, at skabe relationer gennem værdsættelse og anerkendelse* samt *at udvikle selvstændighed og færdigheder*. De fire centrale praksisbegreber vil blive belyst yderligere i specialets teori afsnit.

Forskning omkring socialpædagogiske tilgange

Socialpædagog, cand.psych. og ph.d. Ida Schwartz (2007) har foretaget et observationsstudie på en nærmiljø døgninstitution, hvor hun har fulgt det

pædagogiske arbejde med ni børn over 2 år. Hendes forskning tager udgangspunkt i, at børnelivet på institutionen er betinget af hvilken omsorgspraksis pædagogerne organiserer for barnet, samt hvordan pædagogernes problemforståelser har indflydelse på hvordan den pædagogiske indsats udformes. Hun beskriver, hvordan man i et aktionsforskningsperspektiv kan skabe gunstige vilkår for de anbragte børn, ved at tage udgangspunkt i et kontekstuel syn på barnet i stedet for et individuelt. Dette fordi børnenes problemer ikke eksisterer i et vakuum, hvorfor særligt barnets deltagelsesmuligheder må tages med i betragtning. Schwartz (2007) konkluderer, at udviklingspotentialer hos børnene hæmmes ved en individuel pædagogisk tilgang. Hun beskriver ligeledes, hvordan fokus på relationen mellem barnet og pædagogerne kan fjerne fokus fra relationen mellem de anbragte børn.

Postdoc. Mie Engen (2014) identificerer i sin undersøgelse af omsorg i socialpædagogisk praksis to logikker, der er styrende for struktureringen på det enkelte bosted. Der er tale om en kollektiv og en individuel logik, der eksisterer sideløbende. Den kollektive logik arbejder mod det fælles bedste ved at søge at styrke fællesskabet, hvor den individuelle tilgang fokuserer på den enkeltes egen rytme og behov (Engen, 2014). Målsætningen er at mindske den enkeltes afhængighed af fællesskabet gennem udvikling af selvstændighed. Hun konkluderer, at idealet om en omsorg, der er tilpasset den enkelte, kan være svært at realisere i en travl hverdag. Rent praktisk bruges meget tid på at forstå den enkeltes behov og tilpasse arbejdsmetoden og rammerne, således at behovene er mulige at imødekomme inden for fællesskabets rammer. I denne undersøgelse ses den socialpædagogiske udfordring som et dilemma mellem standardiserede metoder og individuelle hensyn (Ibid.).

Professor Inge M. Bryderup, cand.pæd.pæd. Bent Madsen og specialkonsulent Anette Sejer Perthou (2001) foretog en undersøgelse af hvilken pædagogik, der prægede specialundervisningen på døgninstitutioner og dagtilbud. Her belyser de den tænkning eller orientering, der ligger bag de metoder og begreber, der præger den socialpædagogiske praksis. De har ud fra socialpædagogernes selvforståelse omkring egen praksis og tænkning identificeret otte kategorier som repræsenterer

den pædagogik, der udøves på landets institutioner. Inden for døgninstitutionsoområdet beskrives de tre mest fremtrædende pædagogiske tilgange som henholdsvis *miljøterapi*, *struktureret pædagogik* og *individuel/relationspædagogik*. Jeg vil i specialets teori-afsnit udfolde disse tre pædagogiske tilgange yderligere med henblik på at bruge dem i første analysedel til at forstå socialpædagogernes italesættelse af kvalitet.

Forskning omkring omgivelsernes indflydelse på praksis

Cand. oecon. og ph.d. Steen Juul Hansen undersøgte i 2009 institutionelt pres og strategiske valg på henholdsvis folkeskoler, daginstitutioner og døgninstitutioner. Han undersøger det institutionelle pres på de forskellige felter, og sammenligner efterfølgende de forskellige fund. Jeg har valgt at inddrage den del af forskningen, der omhandler døgninstitutioner, mens jeg undlader de andre dele, da de ikke har relevans for specialets problemstilling. Undersøgelsen er udarbejdet omkring institutionel organisationsteori og Professor Paul. J. DiMaggio og Professor Walter W. Powells (1991) opdeling af regulativt, normativt og mimetisk pres. Hansen konkluderede, at det regulative pres på området ikke er markant, da eksempelvis eksisterende lovgivning er så bredt formuleret, at der er god plads til fortolkning. De eksterne regulative krav fungerer således nærmere som en ramme end som handlingsanvisende. Han beskriver, at det normative pres nærmere kan forstås som en ideologi, da socialpædagogerne ikke gennem deres uddannelse udstyres med en fælles anvendelsesorienteret viden. Til gengæld fandt han, at det mimetiske pres var omfattende qua usikkerheden omkring kausalteorier samt omgivelsernes forventninger til døgninstitutioners kerneaktiviteter. I forhold til organiseringen på døgninstitutionerne fandt han, at lederes rolle var at sikre legitimiteten udadtil, hvilket medførte en fastsættelse af de rammer, socialpædagogerne kunne navigere indenfor. Undersøgelsen pegede på, at lederes strategi eksempelvis var at overse regler og krav, når disse ikke blev oplevet som meningsfulde. Lederne afskærmede således socialpædagogerne fra den forvaltningsmæssige styring. Socialpædagogernes fokus kunne således rettes mod døgninstitutionens kerneaktiviteter i hverdagen uden at døgninstitutionens legitimitet blev sat på spil.

Lektor Anna Kathrine Frørup (2011) har undersøgt de vanskeligheder socialpædagoger italesætter i forbindelse med dokumentation i arbejdet med anbragte børn og unge på døgninstitution. Hun finder, at de mål og formål, den centrale forvaltning sætter for det socialpædagogiske arbejde, er så uklare, at det overlades til socialpædagogerne, at indholdsbestemme indsatsen i forhold til deres vurdering af det enkelte barn. Dette udfordrer og vanskeliggør arbejdet med en generaliseret dokumentationspraksis (Frørup, 2011).

Kapitel 2 - Videnskabsteori og metode

I dette kapitel vil jeg redegøre for min videnskabsteoretiske orientering og metodiske tilgang i forhold til at besvare min problemformulering. Jeg vil igennem undersøgelsen arbejde ud fra en hermeneutisk tilgang. Herigennem jeg vil søge at opnå en forståelse af hvad socialpædagogerne oplever som kvalitet, samt hvilke strategier de benytter sig af for at øge muligheden for at skabe denne.

Dataindsamlingen består af 7 semistrukturerede interviews med socialpædagoger ansat på et døgninstitution for børn og unge i en større dansk kommune.

Interviewene danner således det empiriske grundlag for undersøgelsen.

Videnskabsteoretisk orientering

Ifølge Associate professor Merete Monrad (2018) har den videnskabsteoretiske orientering stor betydning for hvordan feltet tilgås, da den repræsenterer den virkelighed feltet belyses ud fra. En klarlægning af hvilken videnskabsteoretisk orientering, der har bidraget til forståelsen af feltet, er således med til at gøre undersøgelsen mere gennemskuelig og troværdig. I dette speciale ønsker jeg at belyse, hvad socialpædagogerne forstår ved kvalitet i deres praksis, og hvilke strategier de benytter sig af for at skabe denne kvalitet i forhold til det institutionelle pres, døgninstitutionen er underlagt. Undersøgelsens genstandsfelt er således menneskers erkendelse i deres kontekst, og placerer sig dermed i den hermeneutiske videnskabstradition.

Hermeneutik

Ifølge dr.scient.soc. Søren Juul (2012) anses den sociale virkelighed i hermeneutikken som værende forskellig fra naturen, og erkendelsen af denne opnås gennem fortolkning. Hermeneutikken kan således siges at være en fortolkningsvidenskab, fordi fortolkning anses som et grundlæggende element i både tilgangen til verden og væren i verden (Højbjerg, 2014). Alt efter hvilken hermeneutisk skole man orienterer sig mod, kan fortolkning således både anskues ontologisk og epistemologisk (Juul, 2012). Ifølge metodehermeneutikken anses

fortolkning som en metode til at opnå den mest korrekte og sande forståelse og beror således på et epistemologisk princip (Ibid.). Den filosofisk hermeneutiske skole anskuer derimod fortolkning ontologisk i det mennesker i sig selv anskues som forstående og fortolkende væsner (Højbjerg, 2014). I nærværende speciale er socialpædagogernes forståelse af kvalitet central, og jeg vil gennem analysen fortolke, hvad der er i spil i forhold til mulighederne for at skabe denne kvalitet i forhold til institutionens omgivelser. Den hermeneutiske videnskabstradition er derfor oplagt, da den søger forståelse frem for forklaring og mening frem for sandhed.

Filosofisk hermeneutik

Den filosofiske hermeneutik beskæftiger sig med hvad det vil sige at være menneske, og den lægger særligt vægt på *menneskets historicitet, dets indlejring i tidslige og rumlige sammenhænge, som det ikke kan frigøre sig fra* (Juul, 2012). Dette speciale henholder sig til den filosofiske hermeneutik med udgangspunkt i Hans Georg Gadammers (1900) filosofi. Jeg er således bevidst om, at jeg bærer en forforståelse med mig ind i feltet og forholder mig til de bias min erkendelsesevne kan medføre (Ibid.). Gadamer beskriver netop, hvordan vi altid møder det ukendte med fordomme, hvilket udspringer fra vores erfaring og væren i verden. Vores fordomme gør os i stand til at forstå os selv og stille relevante spørgsmål. Jeg er ligeledes bevidst om, at min evne til at erkende spiller ind i forhold til den viden, undersøgelsen kan frembringe (Juul, 2012). Forforståelse og fordomme udgør ifølge den filosofiske hermeneutik en forståelseshorisont, der er vigtig og medbestemmende i forskerens orientering, handlen og forståelse af verden (Højbjerg, 2014). Ordet forforståelse henviser til en forståelse der ligger forud for en nuværende forståelse. Man kan således som forsker aldrig forholde sig forudsætningsløst. Når man som forsker møder et genstandsfelt, bliver ens forforståelse sat i spil, og det kræves, at man er åben for at kunne skabe en ny forståelse af feltet (Ibid.). Den nye erkendelse opstår i dialog mellem forskerens horisont og fremmede horisonter og betegnes som en horisontsammensmeltning (Juul, 2018). Denne kontinuerlige vekslen mellem forforståelse og nye forståelser beskrives i den filosofisk hermeneutisk, som *den hermeneutiske cirkel*, hvor forskerens forforståelser og fordomme sættes i spil. Dette er i modsætning til *den*

hermeneutiske cirkel som epistemologisk princip i metodehermeneutikken, hvor erkendelsen opnås ved en kontinuerlig vekslen mellem del og helhed af fænomener (Juul, 2012).

Ved specialets start udsprang min forforståelse særligt fra min erfaring som sygeplejerske og dermed fra min erfaring med at skabe kvalitet i en praksis, der er præget af mange modsatrettede målsætninger. Ligeledes har jeg gennem litteratur på min kandidatuddannelse i socialt arbejde fået kendskab til hvad der er i spil mellem organisationer, aktører og omgivelsernes krav og forventninger. Dette ville Gadamer anse som fordomme, og mine fordomme blev således testet imod empirien (Juul, 2012). Fordomme er ifølge Gadamer ikke negative, da de kombineret med selvkritisk refleksion og åbenhed kan skabe ny viden i fortolkningsprocessen (Ibid.).

Kvalitative interviews

I dette afsnit vil jeg beskrive mine overvejelser i forhold til at vælge at indsamle empiri gennem kvalitative interviews. Empiriindsamlingen består af 7 interviews med socialpædagoger på døgninstitutionen. Interviewene tog udgangspunkt i den semistrukturerede interviewguide, der er vedlagt som bilag 1. Den delvise struktur gjorde det muligt at komme ind på de temaer, der ud fra min forforståelse var relevante i forhold til problemformuleringen og derefter tage udgangspunkt i informanternes udsagn (Kvale & Brinkmann, 2009). På denne måde var det muligt at få en dybere forståelse af det socialpædagogerne hver især italesatte som kvalitet samt hvordan de oplevede muligheden for at skabe denne i praksis (Ibid.).

Endvidere blev alle interviews udført med udgangspunkt i samme interviewguide, for derved lettere at kunne identificere mønstre i meningsenhederne ved kodningen (Ibid.). Jeg er bevidst om, at jeg med interviewene ikke kan genskabe socialpædagogernes oplevelser, men jeg kan opnå en større forståelse af hvad der er i spil i forhold til at skabe kvalitet i deres praksis (Brinkmann & Tanggaard, 2016). Jeg vurderede, at antallet og omfanget af interviewene gav mig et tilpas nuanceret og repræsentativt billede af socialpædagogernes oplevelser, samtidigt med at det var muligt at gennemarbejde det frembragte datamateriale teoretisk nuanceret i

analysen (Kvale & Brinkmann, 2009). Interviewene foregik på døgninstitutionen, hvilket jeg er bevidst om kan have påvirket informanterne til at identificere sig med døgninstitutionens normer og værdier samt deres egen rolle dér. Et møde på en café eller andet sted uden for døgninstitutionen kunne givetvis have medført en mere distanceret beskrivelse af deres oplevelser og erfaringer (Kvale & Brinkmann, 2015). Dette var dog ikke en mulighed, og datamaterialet bærer ikke særligt præg af døgninstitutionens præsentation af sig selv udadtil. Jeg var bevidst om at præsentere mig selv som studerende og ikke som sygeplejerske for derved at undgå en indforståethed blandt socialarbejdere i frontlinjen (Ibid.). Ligeledes var jeg interesseret i at skabe et uformelt og afslappet rum, hvorfor jeg bevidst italesatte at det var deres særlige perspektiv, der var i fokus. Jeg benyttede så få fagudtryk som muligt og forholdt mig empatisk, lyttende og opfordrede til beskrivelser og eksempler fra dagligdagen. Dette gjorde det nemmere for informanterne at formulere sig og nedtonede den eksamenslignende situation, et interview kan fremstå som (Brinkmann & Tanggaard, 2016). Alle interviews blev optaget på diktafon, da dette gav mig muligheden for at holde fokus på spørgsmål, informantens udsagn og interviewets forløb (Kvale & Brinkmann, 2009).

Casestudiet

I dette afsnit vil jeg udfolde mine overvejelser omkring at benytte et casestudie som forskningsdesign. Inden for den socialvidenskabelige forskning er der fire overordnede forskningsdesign (Frederiksen, 2018) :

- Det longitudinelle studie
- Tværsnitsstudiet
- Eksperimentstudiet
- Casestudiet

Et casestudie er kendetegnet ved at være et empirisk studie, hvor den indsamlede empiri står centralt i analyse og konklusion (Ibid.). Specialets problemformulering sætter fokus på socialpædagogernes oplevelse af omgivelsernes indflydelse på deres praksis og er således et specifikt og afgrænset forskningsfelt. Et casestudie er

netop relevant, da det kan bidrage til at undersøge komplekse konstellationer i en given afgrænsning (Ibid.).

Jeg har valgt at lave et single casestudie, hvor jeg i undersøgelsen fokuserer på socialpædagogerne på én specifik institution og dennes kontekst. På trods af at der kun arbejdes med én enhed, ligger interessen især på den sammenhæng og kontekst, som enheden befinder sig i (de Vaus, 2012). Da jeg ønsker en dybdegående analyse, der kan skabe grundlag for en nuanceret forståelse er et single casestudie oplagt, da det her er muligt at tage højde for den kompleksitet, der kendetegner det sociale arbejdes praksis (Brinkmann & Tanggaard, 2015)

Jeg ønsker således at generere viden omkring de forhold og sammenhænge, jeg finder i undersøgelsen af casen, og ikke nødvendigvis, hvordan det forholder sig generelt i landet. Hvis dette var tilfældet, skulle jeg have benyttet et andet design med repræsentative udvælgelsesstrategier (Frederiksen, 2018).

Adgang til feltet

I dette afsnit vil jeg beskrive processen omkring hvordan jeg fik adgang til feltet. Professor mso Søren Kristiansen og Professor Hanne Kathrine Krogstrup (2015) refererer til William Whytes beskrivelser af hvordan det er vigtigt at anlægge sig en strategi, inden man begiver sig ind på et forskningsfelt. Denne strategi skal udarbejdes med udgangspunkt i de koder og regler, der præger det aktuelle felt, og den skal sikre at gatekeeperen giver forskeren en formel adgang til det ønskede felt (Ibid.). Adgangen til feltet kom i denne undersøgelse gennem et tidligere gruppemedlem, som havde arbejdet sammen med den daglige leder på institutionen i en anden sammenhæng. Den daglige leder blev således gatekeeper og kunne formidle kontakt til relevante informanter (Monrad, 2018). Fordelen ved at det tidligere gruppemedlem kendte den daglige leder var, at adgangen til feltet var umiddelbart let at etablere, og der var en positiv stemning og tillid, da vi foretog vores to feltbesøg forud for interviewene. Ulempen kan være, at vores informanter har associeret vores tilstedeværelse med kontrol og kan have holdt informationer tilbage (Ibid.). Dette giver datamaterialet dog ikke indtryk af, da samtlige

informanterne udtaler sig kritisk såvel som positivt omkring døgninstitutionen og dens omgivelser.

Den daglige leder skabte således adgang til den uformelle kontakt, som bestod af de socialpædagoger, der skulle udgøre undersøgelsens informanter. Den daglige leder varetog selektionsprocessen i forhold til informanter og tidspunkt for interviewene, hvilket jeg er opmærksom på kan have betydning for undersøgelsens validitet (Ibid.). Den daglige leder kan eksempelvis have haft interesse i at kontrollere det billede jeg dannede mig af døgninstitutionen, men da datamaterialet ikke bærer præg af ensrettede holdninger eller perspektiver, synes dette ikke at være tilfældet.

Da interviewene foregik over 2 adskilte dage, er jeg ligeledes opmærksom på, at socialpædagogerne, der blev interviewet første dag, kan have talt med de øvrige informanter og påvirket deres udtalelser. Igen vil jeg henvise til det nuancerede datamateriale, der ikke bærer præg af ensretning, men derimod af autenticitet og forskellighed.

Etiske overvejelser

I dette afsnit vil jeg beskrive hvilke etiske overvejelser jeg har gjort mig i forbindelse med undersøgelsen. Professor Steinar Kvale (2002) beskriver nødvendigheden i, at en forsker reflekterer etisk fra en undersøgelses start til dens afslutning.

Allerede inden empiriindsamlingen gjorde afdelingslederen opmærksom på et behov for at beskytte børnene fra udefrakommende forstyrrelser og påvirkninger qua deres udsatte position. Alligevel tilbød hun, at der kunne foretages to feltbesøg forud for interviewene, hvilket gav god mulighed for at opleve den kontekst, informanterne efterfølgende ville skulle tale ud fra. Endvidere gav det en ny forforståelse af konteksten, hvilket påvirkede den endelige interviewguide. Jeg havde under besøgene fokus på at fremstå neutral, bredt interesseret og uden agenda, og jeg kommunikerede kun med børnene, når de henvendte sig til mig.

Kvale og Professor Svend Brinkmann (2015) beskriver vigtigheden i, at en forsker skal være opmærksom på ikke at påføre sine forsøgspersoner skade i sin proces omkring at generere valid viden. For at gøre dem opmærksom på, at de ikke havde pligt til at udtale sig, og at jeg efterfølgende ville anonymisere deres udtalelser, udarbejdede jeg en samtykkeerklæring, hvor informantens rettigheder var beskrevet. Af denne grund henviser jeg til døgninstitutionen som beliggende i en større dansk kommune, ligesom jeg har ændret informanternes navne. Jeg vil ikke referere til børnenes navne i undersøgelsen, ligesom jeg ikke vil henvise til døgninstitutionens hjemmeside. Informanterne fik mine kontaktoplysninger, hvis de efterfølgende havde spørgsmål eller ønskede at trække deres samtykke tilbage.

Databehandling

For at gennemsigtiggøre processen vil jeg i det følgende afsnit beskrive, hvordan jeg har behandlet og analyseret min empiri og udfolde mine overvejelser herom.

Transskription

Der er formelt set ingen faste regler i forhold til hvordan interviews skal formuleres på skrift. Dog skal der tages stilling til hvorvidt der ønskes at illustreres pauser, grin og udtryk som "øh", eller det ønskes at fremskrive informanternes udsagn i et lettere tilgængeligt skriftsprog (Kvale & Brinkmann, 2009). Jeg har valgt at transskribere alle interviews i et skriftsprog, da jeg primært analyserer på det sagte og ikke på kontekst og samspil (Kvale & Brinkmann, 2015). Jeg er opmærksom på, at transskription af interviews til skriftsprog indebærer dekontekstualiserede gengivelser, men til gengæld medfører det et bedre overblik over empirien, når denne efterfølgende skal tematiseres. Alle interviews er optaget på diktafon og transskriberet inden for få dage efter at interviewene fandt sted. For at gøre analysen mere læsevenlig har jeg valgt at lade de anvendte citater fra interviewene gennemgå en tilretning og reducere (Ibid.). Dette indebærer, at meningsforstyrrende fyldord og gentagelser er fjernet, da en ordret transskribering af talesprog kan fremstå usammenhængende og forvirrende (Ibid.). Da undersøgelsens fokus er at frembringe en samlet pointe af, hvordan informanterne oplever muligheden for at skabe kvalitet i deres praksis, taler

deres udsagn ind i en analytisk helhed. Her er fokus på indholdet i deres udsagn og ikke på måden, hvorpå de siger det, hvorfor jeg vurderer, at tilretningerne ikke har indvirkning på analysens kvalitet eller gennemsigthed.

Analysestrategi

Jeg har valgt at lave kodningen med udgangspunkt i Kvale og Brinkmann's (2009) begreber meningskodning og meningskondensering.

Jeg startede med at gennemlæse datamaterialet grundigt og bestemme naturlige meningsenheder, som de blev udtrykt af informanterne (Kvale & Brinkmann, 2009). Kodningen har derfor som udgangspunkt været datastyret og således ud fra en induktiv tilgang (Ibid). Herefter blev relevante citater trukket ud og kondenseret til kortere udsagn, som fik tema og undertemaer. Figur 1 illustrerer processen hvor længere udsagn blev forkortet og efterlod hovedbetydningen beskrevet med få ord (Ibid.).

Udsagn	Sammen-trækning	Undertema	Tema
Vi havde et eksempel hér.. hvor vi havde faktisk besluttet i forhold til en bruger oppe på 2 sal, at han skulle spise til måltiderne. Han skulle ikke komme ned kl 21.30 som han havde fået vane for.. og komme ned og få mad.. forskellige.. og så begynde at tilberede maden på det tidspunkt. Så hvad hedder det.. og der var sådan.. måske var det i virkeligheden, at den lå og ikke var tydelig nok.. hvad det var man kunne tilbyde drengen, og hvornår det skulle tilbydes, men det der skete det var, at nogle aftener så kom han ned 21.30.. og ville gerne have noget mad, og når han så blev afvist på det, så blev han meget følelsesmæssigt overvældet, og reagerede på det.. nogle gange indad.. reag.. indad, men andre gange også udad reagerende.. og én gang har han også løbet sin vej sådan.. midt på aftenen.. og sådan noget, så i.. i virkeligheden er det jo en fejl i voksen niveauet hér, som påvirker nede i.. hos brugeren.. Så derfor må vi jo snakke om det. Så efter en.. 8 dage, så fandt vi ud af.. jamen hvad er det egentligt vi har gang i .. vi er nødt til at være mere ens, og være mere tydelige i forhold til at han skal ikke.. eller også så skal han have mulighed for det ikk..	Det er problematisk at pædagogerne reagerede forskelligt på et anbragt barns forespørgelse om mad udenfor måltiderne. Der er behov for et fælles reaktions- og handlingsmønster, da en uens praksis påvirker barnet negativt.	Ensrettet praksis	Kvalitet i indsatsen

Figur 1

Denne proces efterlod mig med 18 undertemaer, som jeg derefter delte op i tre overordnede temaer. Figur 2 illustrerer denne opdeling.

I mødet med barnet	I indsatsen	I rammerne
Tillid	Ensrettet tilgang	Kommunikation
Nærvær	Faglighed	Planlægning
Omsorg	Troværdighed	Ressourcer
Anerkendelse	Den rette metode	Struktur
Trivsel		Faglig autonomi
Tryghed		
Kontinuitet		
Relationsdannelse		
Udvikling		

Figur 2

Den første kolonne med det overordnede tema "I mødet med barnet" vil danne det empiriske grundlag for den første af specialets to analysedele, da den illustrerer de hyppigst forekommende begreber i socialpædagogernes italesættelse af kvalitet. Den anden og tredje kolonne illustrerer de overordnede temaer "I indsatsen" og "I rammerne". Disse repræsenterer de hyppigst nævnte elementer der enten hæmmer eller fremmer muligheden for at skabe kvalitet, og danner således grundlaget for den anden analysedel.

Præsentation af informanter

I dette afsnit vil jeg kort præsentere de socialpædagoger, der udgør informanterne i undersøgelsen. Empiriindsamlingen består som nævnt af syv semi-strukturerede interviews med socialpædagogerne på døgninstitutionen foretaget over 2 adskilte dage. Interviewene varede alle omkring 30 minutter, hvilket var efter aftale med den daglige leder af hensyn til driften på døgninstitutionen. I figur 3 præsenteres informanterne, der består af fire mænd og tre kvinder med stor spredning aldersmæssigt samt erfaringsmæssigt.

Navn	Alder	Antal år siden uddannelse	Varighed for ansættelse	Tidligere beskæftigelse
Mira	44 år	18 år	9 måneder	Har tidligere arbejdet på specialskole i 13 år, hvor hun hovedsageligt beskæftigede sig med børn med ADHD og autismespektrumforstyrrelser.
Anne	56 år	19 år	knapt 1 år	Forud for ansættelsen havde hun gennemført en narrativt psykoterapeut-uddannelse efter at have været væk fra faget i en årrække.
Søren	43 år	6 år	1 ½ år	Har tidligere haft en anden profession.
Signe	27 år	4 år	3 år	Har inden endt uddannelse arbejdet som ufaglært på døgninstitutionen.
Allan	51 år	20 år	19 år	Ingen info.
Christian	51 år	22 år	12 år	Ingen info.
Peter	25 år	3 år	6 Måneder	Har undervist i engelsk og naturfag på en specialskole.

Præsentation af casen

I dette afsnit vil jeg præsentere det døgnbehandlingstilbud, som undersøgelsen tager udgangspunkt i.

Institutionen ligger i en større dansk kommune og rummer op til 16 døgnpladser, samt indskrivelse til dagbehandling. Ud over ledelse og socialpædagoger rummer medarbejdergruppen deltidsansættelser for en psykolog, en socialrådgiver og en sygeplejerske.

På institutionens hjemmeside beskrives målgruppen som børn og unge i alderen 5-14 år med svære psykiske og/eller psykiatriske vanskeligheder. Dette rummer både ADHD, OCD, depression, angst, autismspektrumsforstyrrelser, tilknytnings- og begyndende personlighedsforstyrrelser.

Ifølge beskrivelsen befinder børnene sig inden for normalområdet rent begavelsesmæssigt med generelle eller specifikke indlæringsvanskeligheder. Adfærdsmæssigt beskrives børnene at være præget af sociale vanskeligheder, og de kan være indad- eller udadreagerende, selvmordstruede eller selvskadende. På døgninstitutionens hjemmeside beskrives, at der arbejdes ud fra følgende metoder:

PALS (Positiv Adfærd i Læring og Samspil) som beskrives som et helhedsorienteret program, baseret på vidensbaserede pædagogiske strategier og tiltag. Hensigten med PALS er at *udvikle, styrke og støtte en positiv, inkluderende og proaktiv kultur i behandlings- og læringsmiljø.*

ART (Aggression Replacement Training) som beskrives som et evidensbaseret træningsprogram i sociale færdigheder, der bygger på kognitive adfærdsterapeutiske principper samt sociale læringsteorier.

Deltagerne trænes i sociale færdigheder, selvbeherskelse og evnen til at ræsonnere moralsk og empatisk.

Behandlingsarbejdet beskrives at være individuelt tilrettelagt, hvor der tages udgangspunkt i det enkelte barn og dennes families særlige behov og vanskeligheder.

Udover de metoder der præsenteres på hjemmesiden, blev jeg ved det første feltbesøg gjort opmærksom på, at de netop var i gang med at implementere KAT (Kognitiv Adfærdsterapi), der beskrives som en veldokumenteret og anerkendt behandlingsform til bl.a. angst hos børn og unge⁵.

Døgninstitutionen beskriver på hjemmesiden kort deres kerneopgaver og værdigrundlag og refererer i denne forbindelse til deres samarbejde med resten af BBU om realiseringen af ambitionerne i omstillingen af ungeområdet "Tæt på familien"⁶. Omstillingen formuleres i programbeskrivelsen som at have fokus på fire borgernære målsætninger:

- Tættere kontakt og øget dialog med deres sagsbehandler.
- At der opbygges støttende relationer mellem dem selv, familien og personer i familiens omgangskreds.
- At de inkluderes i det almindelige samfund gennem skole, fritidsjob og aktiv fritid.
- At indsatsen er sammenhængende og passer til de behov, som de selv og familien har.

Døgninstitutionen har ikke en intern skole på stedet, men børnene er overvejende tilknyttet en intern skole på en døgninstitution under samme kommune, mens få er tilknyttet eksterne skoler.

---

⁵ <https://psykologmarietolstrup.dk/metoder/>

⁶ https://www.kk.dk/sites/default/files/T%C3%A6t_p%C3%A5_Familien_Programbeskrivelse_2015.pdf

Kapitel 3 - Teoretisk ramme

I dette kapitel vil jeg præsentere specialets teoretiske ramme, og argumentere for valget af teorier. I den første analyse vil jeg benytte mig af Lynchs (2007) begreber *primær, sekundær og tertiært omsorgsarbejde* til at forstå socialpædagogernes italesættelse af kvalitet i lyset af professionel omsorg. Jeg vil endvidere ved hjælp af Bryderup et al.'s (2001) beskrivelser af de mest anvendte pædagogiske tilgange på døgninstitutioner, forsøge at forstå hvilken forståelse af målgruppen der ligger bag socialpædagogernes italesættelser. Slutteligt vil jeg bruge Egelund og Jakobsens (2009) fire centrale praksisbegreber til at udfolde mine fund og understøtte generaliserbarheden af disse. I den anden analysedel vil jeg ved hjælp af institutionel organisationsteori skabe en forståelse for hvad der er i spil mellem den socialpædagogiske praksis og døgninstitutionens omgivelser. Her vil jeg inddrage professor emeritus Christine Olivers (1991) kategorisering af mulige strategier, for at nuancere hvordan socialpædagogerne forholder sig til omgivelsernes krav og forventninger til deres praksis.

Professionelt omsorgsarbejde

I følgende afsnit vil jeg redegøre for mit valg af teori omkring professionelt omsorgsarbejde og præsentere de teorier, jeg vil bruge til at besvare specialets problemformulering. Som udgangspunkt har jeg valgt at inddrage omsorgsbegrebet i første analysedel, da det under bearbejdningen af empirien stod ud som centralt for socialpædagogernes italesættelse af kvalitet. Engen (2016) skriver følgende om socialpædagogisk omsorg:

Historisk har omsorg været et centralt forhold og begreb inden for socialt arbejde og socialpædagogik. Et væsentligt formål med arbejdet har netop været at træde til på samfundets vegne, når der var tale om mangel på omsorg, for eksempel i de tilfælde, hvor børn og unge kunne opfattes og

betegnes som omsorgssvigtede og derfor 'omsorgstrængende'. Meget tyder imidlertid på, at interessen for omsorg som fagligt begreb og praksis har været faldende gennem en årrække. Der er således ikke megen faglig status i at beskrive arbejdet som omsorg, og der synes at være en svindende interesse for at beskrive og forstå det socialpædagogiske omsorgsarbejde (Engen, 2016, s. 9).

Den socialpædagogiske omsorg synes således at have mistet status, hvilket er interessant, da en stor del af specialets indsamlede empiri netop peger på omsorg som centralt i socialpædagogerne italesættelse af kvalitet. Omsorg er hverken begrebsmæssigt eller i praksis et entydigt fænomen, og omsorgsarbejde hviler således på teoretiske antagelser om hvilke menneskelige behov, der er centrale (Egelund & Jakobsen, 2009). For at forstå den professionelle omsorg vil jeg først præsentere omsorg som et alment menneskeligt behov for derefter at skelne mellem forskellige former for omsorg.

Omsorg som et alment menneskeligt behov

Professor Daniel Engster (2005) beskriver hvordan omsorg er et basalt reproduktivt arbejde, der imødekommer tre nødvendige betingelser for et menneskes overlevelse, udvikling og sociale reproduktion. Den første betingelse henviser til at hjælpe et menneske med at få tilfredsstillet deres biologiske behov med overlevelse og basal fysisk funktion for øje (Ibid.). Den anden består i at hjælpe et menneske med at vedligeholde og udvikle deres iboende færdigheder såsom at tale, sanse, bevæge sig, knytte sig til andre og udvikle basale skolefærdigheder. Dette med overlevelse og muligheder for at deltage i samfundet for øje. Den sidste er med henblik på at undgå eller lindre menneskelig lidelse eller smerte for derved at opnå optimal velbefindende (Ibid.). Engster (2005) beskriver, hvordan dette arbejde nødvendigvis må udføres med en omsorgsfuld adfærd, der består i at udvise opmærksomhed, empati og lydhørhed. Ud over dette vil det være nødvendigt at være respektfuld og imødekommende, og gennem dialog med omsorgsmottageren søge at forstå dennes behov så præcist som muligt (Ibid.). Engster (2005) afviser, at

man kan yde en effektiv omsorg uden disse egenskaber, men pointerer, at omsorgen ikke nødvendigvis indebærer nære positive relationer.

Primær og sekundær omsorg

Lynch (2007) udfolder netop spørgsmålet om hvordan forskellige former for relationer medfører forskellige former for omsorg, når hun skelner mellem primært, sekundært og tertiært omsorgsarbejde. Primært omsorgsarbejde beskrives som *kærlighedsarbejde*, der gives inden for en allerede etableret relation. Den er præget af, at der bliver investeret følelser, vedholdenhed, opmærksomhed, tid, energi og ressourcer (Ibid.). Denne form for omsorgsarbejde beror på en stærk fornemmelse af tillid og tilhørighed, ligesom den er personligt defineret og således ikke kan overføres til andre. Den primære omsorg kan således kun ydes af forældrene og i nogle udviklingspsykologiske perspektiver endda kun af moderen (Ibid.).

Betalt omsorgsarbejde medfører en sekundær omsorg, der på mange måder kan synes at være modsat den primære idet den eksempelvis ikke er etableret på en allerede eksisterende relation, ikke er kontinuerlig, eksklusiv eller emotionelt forpligtende (Egelund og Jakobsen, 2009). Det sekundære omsorgsarbejde som socialpædagogerne udøver på døgninstitution vil således aldrig kunne tilbyde det samme som den primære omsorg kan, hvorfor de to former for omsorgsarbejde ikke kan eller bør sammenlignes (Ibid.).

Tertiært omsorgsarbejde beskrives som *solidaritetsarbejde* og udøves eksempelvis i politiske eller frivillige organisationer med en fælles sag (Lynch, 2007). Den tertiære omsorg er ikke relevant i forhold til specialets problemstilling, og jeg vil således ikke komme nærmere ind på den. Da omsorgsbegrebet står centralt i socialpædagogernes italesættelse af kvalitet, vil denne teori kunne bidrage til en forståelse af den professionelle kontekst, socialpædagogerne taler ud fra. Dette gør den relevant i forhold til at besvare specialets problemformulering.

Egelund og Jakobsens (2009) har lavet en dansk oversættelse af Lynchs (2007) illustration af forskellen mellem de tre former for omsorgsarbejde, som illustreres i figur 4. Da det tertiære omsorgsarbejde som nævnt ikke har relevans for specialets problemstilling, figurerer dette ikke i skemaet.

Træk ved omsorgsarbejdet	Primært omsorgsarbejde	Sekundært omsorgsarbejde
Kognitivt arbejde		
At bruge viden om og færdigheder i, hvordan man udøver omsorg	Have viden om, hvad der er og ikke er kærlighed	Viden om, hvordan man yder omsorg
Emotionelt arbejde		
Emotionelt engagement	Intens og langvarig (kan være positiv og negativ)	Moderat og foranderlig
Forpligtigelse og ansvarlighed	Langvarig og vedholdende, men kan blive brudt	Midlertidig og afhængig af konteksten
Tiden, der medgår	Tager lang tid	Forskellig tidsanvendelse
Moralsk imperativ	Stærk og tvingende	Begrænset og bundet af konteksten
Tillid	Høj (det er forventningen)	Moderat og varierende
Tilhørighed	Høj (det er forventningen)	Moderat og varierende
Mentalt arbejde		
Opmærksomhed, inklusive forudgående planlægning	Højt (det er forventningen)	Varierende
Rækkevidde	Ekstensiv	Bundet af konteksten
Intensitet	Høj	Lav og bundet af konteksten
Gensidighed	Høj gensidig afhængighed,	Mere begrænset

	uanset om den er eller ikke er frivillig	
Fysisk arbejde		
Praktiske opgaver, der inkluderer fysisk arbejde	Højt (det er forventningen)	Moderat og varierende

Figur 4

I første kolonne præsenteres de særlige træk ved henholdsvis kognitivt, emotionelt, mentalt og fysisk omsorgsarbejde. Anden kolonne illustrerer hvordan den primære omsorg positionerer sig i forhold til disse træk, mens tredje kolonne illustrerer den sekundære omsorgs positionering til samme.

Miljøterapi, struktureret pædagogik og individuel/relationspædagogik

Som nævnt i afsnittet omkring forskning på feltet har Bryderup et al. (2001) kategoriseret 8 forskellige pædagogiske tilgange på baggrund af socialpædagogers egne beskrivelser af den pædagogik, der udøves på landets institutioner. Jeg vil udfolde de tre tilgange, undersøgelsen fandt særligt fremtrædende på døgninstitutioner: Miljøterapi, struktureret pædagogik og individuel/relationspædagogik (Ibid.).

Bryderup (2005) beskriver nødvendigheden i at se en pædagogisk metode som et bindeled mellem forståelse af målgruppen og målet med den pædagogiske indsats. En analyse af socialpædagogikken må således ske på baggrund af sammenhængen mellem forståelsen af målgruppen, socialpædagogiske metoder samt målet med indsatsen (Ibid.)

Bryderup et al. (2001) beskriver miljøterapi som en metode, der ikke kun fokuserer på relationen mellem barnet og terapeuten, men på hele barnets liv såsom omgivelser, familie, skole m.m. Fokus ligger på fortiden samt de følelsesmæssige, personlige og psykologiske aspekter, samt på barnets aktuelle følelsesmæssige situation (Bryderup & Frørup, 2011). Socialpædagogerne benytter ved miljøterapi hverdagssituationer som madlavning, måltider, lektiehjælp og andet til at observere

hvilke problemstillinger barnet er præget af og til at håndtere samt intervenere i dennes ageren (Ibid.). Rammerne for indsatsen er tryghed og overskuelighed (Bryderup, 2001).

Struktureret pædagogik er en tilgang, der udspringer fra en antagelse om, at barnets indre liv er præget af et psykisk kaos som følge af tidlige grundlæggende psykologiske skader (Frørup, 2011). Ved en praksis præget af struktureret pædagogik er fokus både på barnets baggrund og på dennes følelsesmæssige, personlige og psykologiske liv (Bryderup og Frørup, 2011). Ved denne pædagogiske tilgang forsøges det at kompensere for barnets skader ved en praksis præget af ydre styring og kontrol (Schwartz, 2001). Dette kommer til udtryk som struktur og faste rammer, samt synlige voksne, der har til formål at skabe overskuelighed og tryghed (Ibid.).

Den individuelle/relationspædagogiske tilgang søger at kompensere for vanskeligheder og mangler i barnets baggrund ved hjælp af relationsarbejde (Bryderup & Frørup, 2011). Fokus er på barnets baggrund samt dennes personlige, psykologiske og følelsesmæssige liv. Relationsdannelse bliver ofte et mål i sig selv, da barnet anses for at have behov for at lære at skabe tillid til en voksen (Ibid.). Fokus er hovedsageligt på fortiden og i mindre grad på udvikling af fremtidige kompetencer, og praksis udspringer fra dialog mellem barnet og socialpædagogen samt disses relation (Ibid.).

Jeg vil i den første analysedel bruge de tre pædagogiske tilgange til at belyse socialpædagogernes italesættelse af kvalitet. Dette vil i den anden analysedel kunne fremme forståelsen af de strategier, socialpædagogerne benytter sig af i forhold til omgivelsernes forventninger og krav.

Institutionel organisationsteori

I de følgende afsnit vil jeg præsentere institutionel organisationsteori og teoriens centrale begreber, som jeg senere vil benytte i begge analysedele. Jeg har valgt

denne teori, da den kan hjælpe med at forstå, hvad der er i spil mellem den socialpædagogiske praksis og døgninstitutionens omgivelser (Hansen, 2009). Teorien beskriver organisationer som værende beboet og skabt af mennesker, og kan derfor forstås som sociale systemer, hvor mennesker til enhver tid interagerer. Forandringsprocesser anses som båret af både individer, agenter og ændringer i strukturer og mekanismer. (Ibid.).

Det organisatoriske felt

Det organisatoriske felt er et centralt begreb i teorien, og professor Jesper Strandgaard Pedersen (2014) har oversat DiMaggio og Powells (1983) definition af begrebet således: *“De organisationer, der tilsammen udgør et anerkendt felt af det institutionelle liv: Hovedleverandører, ressource- og produktforbrugere, styrende organer samt andre organisationer, der producerer tilsvarende tjenester og produkter”* (Pedersen, 2014, s. 239).

Et organisatorisk felt rummer således mere end en “branche” eller “industrien”, da det omfatter alle virksomheder og aktører, der ved forskellige aktiviteter bidrager til realiseringen af feltets produkter eller tjenester (Pedersen, 2014). I forhold til dette speciale rummer feltet således ikke kun socialpædagoger og ledelse på døgninstitutionen, men ligeledes forbrugere, tilsynsførende myndigheder, faglige organisationer, lovgivningen på området og mange andre aktører (Ibid.).

Legitimitet

Ifølge Jacobsen og Thorsvik (2013) er organisationer åbne systemer, der i langt de fleste tilfælde er afhængige af at opnå legitimitet for at modtage støtte og ressourcer fra omgivelserne. Denne legitimitet vil en organisation søge at opnå ved at fremstå som repræsentant for nogle *gode og rigtige værdier* i eksempelvis deres beskrevne målsætning og værdigrundlag (Ibid.). Pedersen (2014) beskriver, hvordan professor Jeffrey Pfeffer og professor Gerald Salanciks (1978) ressourceafhængighedsteori opfatter legitimitet som en ressource på lige fod med andre ressourcer. Den institutionelle organisationsteori anser derimod legitimitet som den absolut vigtigste

ressource for en moderne organisations overlevelse (Pedersen, 2014). I forsøget på at opnå legitimitet *smittes* organisationer nemt med den praksis, der udøves i andre organisationer inden for samme organisatoriske felt. Dette kaldes diffusion og kommer til udtryk ved lighed i metoder eller ved udviklingen af ens standarder som eksempelvis dokumentations- og evidenskrav (Ibid.).

Legitimitet i omgivelserne søges ofte ved, at organisationen præsenterer acceptable målsætninger og strategier, der imødekommer eksterne interessenters forventninger til organisationen (Jacobsen & Thorsvik, 2013). Der skelnes mellem reelle og symbolske mål, hvor de reelle mål har til hensigt at påvirke medarbejdere, de kan anvendes ved evaluering, eller de kan give omgivelserne en fornemmelse af hvad organisationen reelt arbejder med (Ibid.). En organisations symbolske mål har derimod ikke nødvendigvis noget at gøre med, hvad den reelt arbejder på, og kan have en fuldstændig modsatrettet dagsorden end den reelle. En organisations symbolske mål kan således være at tilbyde kunder unikke produkter, samtidigt med at den reelt forsøger at efterligne en succesfuld konkurrents produkter (Ibid.).

Institutionelt pres og isomorfisme

Inden for institutionel organisationsteori ligger antagelsen om, at organisationer underlægges et institutionelt pres fra deres omgivelser og disses forskelligartede forventninger til organisationen. Hvor professor emeritus John W. Meyer og professor Brian Rowan (1977) arbejder med det institutionelle pres som ét, opdeler DiMaggio og Powell (1983) det i 3 retninger, nemlig et regulativt, et mimetisk og et normativt pres. De beskriver, hvordan de tre forskellige former for pres fordrer tre forskellige mekanismer, der kan føre til det der kaldes isomorfi, nemlig at organisationer inden for samme felt kan udvikle sig til at ligne hinanden (Ibid.).

Den første mekanisme skyldes det regulative pres, en organisation er underlagt formelt eller uformelt fra andre organisationer, som den er afhængig af i forhold til støtte, legitimitet eller andet (Hansen, 2009). Den anden mekanisme er mimetisk isomorfi, hvor organisationen qua problemer eller usikkerhed forsøger at efterligne succesrige og legitime organisationer. Her bruges gerne eksterne konsulenter med

erfaring og kendskab til succesfulde organisationer i feltet (Ibid.). Den sidste mekanisme sker i form af et normativt pres, som ofte stammer fra professionalismen og kan opstå som en socialisering af normer på de højere læreanstalter eller i netværksarbejde. Det kan også foregå ved at nyansatte medarbejdere reproducerer deres tankesæt fra deres tidligere stilling (Ibid.).

Hvor DiMaggio og Powell (1983) mener at det institutionelle pres fra omgivelserne tvinger organisationer til strukturel isomorfisme, mener Meyer og Rowan (1977), at organisationer forholder sig strategisk til omgivelserne og eksempelvis har mulighed for at dekode (Hansen, 2009). Jeg har valgt at benytte mig af DiMaggio og Powells (1983) begrebsapparat omkring de tre former for institutionelt pres, da det kan hjælpe til at forstå, hvad krydspreset på feltet består i, samt hvorfor nogle pres synes nødvendige at honorere.

Krydspres og strategier

Hansen (2009) beskriver i sin undersøgelse af institutionelt pres og strategiske valg på døgninstitutioner, hvordan socialpædagoger er underlagt et krydspres. Dette består på den ene side af deres egen opfattelse af socialpædagogikken som en personlig og individuel faglighed og på den anden side af udefrakommende ønsker om at instrumentalisere faget (Ibid.). Han beskriver, hvordan dette kan fordre, at både socialpædagoger og ledelse udviser en ceremoniel adfærd over for omgivelsernes forventninger og krav, hvis disse opfattes som uforenelige med det socialpædagogiske arbejde (Hansen, 2009). Der sker således en dekobling mellem organisationens formelle struktur, og dens reelle kerneaktivitet (Ibid.).

Denne ceremonielle adfærd kalder Meyer og Rowan (1977) for *Window-dressing*, og argumenterer for, at organisationer udelukkende optager institutionaliserede regler for at leve op til de forventninger, der er i deres omgivelser og derved opnå legitimitet. De beskriver ligeledes dekobling som et udtryk for organisationens forsøg på at skabe løse koblinger mellem forskellige strukturelle elementer og igen mellem de strukturelle elementer og den professionelle praksis (Ibid.). Formålet med denne strategi er at opretholde organisationens legitimitet udadtil på trods af en diskrepans

mellem dens formelle struktur og kerneaktiviteter (Hansen, 2009). Jeg har valgt at inddrage Meyer og Rowans (1977) beskrivelse af ceremoniel adfærd og window-dressing i anden analysedel for at forstå de strategiske valgmuligheder socialpædagogerne oplever at have i forskellige krydspres.

Hansen (2009) beskriver, hvordan James Douglas Orton og Karl E. Weick (1990) sætter spørgsmålstegn ved om dekobling og løse koblinger kan forstås som det samme fænomen i en organisatorisk kontekst. Jeg har valgt at lade dem stå sammen som et udtryk for en inkonsistent kobling mellem organisationens strategi og kerneaktiviteter i forskellige grader. For netop at illustrere hvor mange strategier, der kan være i spil i forhold til løse koblinger, vil jeg inddrage Olivers (1991) klassifikation af strategier i anden analysedel. Hun har klassificeret fem strategier, der hver eksemplificeres ved tre taktiske tilgange med dertilhørende eksempler. De fem strategier består i enten *at indføre, gå på kompromis, undgå, trodse* eller *manipulere* med de krav og forventninger, omgivelserne har til organisationen (Ibid.). Hendes klassifikation og taktiske beskrivelser kan hjælpe med at identificere hvilke strategier socialpædagogerne eventuelt benytter sig af og dermed forstå deres muligheder.

Kapitel 4 - Analyse 1

Socialpædagogernes italesættelse af kvalitet

I dette analyseafsnit vil jeg besvare mit første arbejdsspørgsmål, som lyder: "Hvad italesætter socialpædagogerne som kvalitet i deres daglige praksis?". Analysen vil tage udgangspunkt i de temaer, jeg i kodningen af empirien har kategoriseret som 'Kvalitet i mødet med barnet', da disse repræsenterer de hyppigst forekommende begreber i pædagogernes italesættelse af kvalitet. De to andre kategorier, altså 'Kvalitet i indsatsen' og 'Kvalitet i rammerne' repræsenterer henholdsvis elementer der enten hæmmer eller fremmer muligheden for at opnå kvalitet, og de vil derfor stå centralt i anden analysedel.

Forudsigelighed i hverdagen

I følgende afsnit vil jeg udfolde, hvordan socialpædagogerne italesatte det at skabe tryghed i børnenes hverdag som kvalitet. Fem ud af syv informanter italesatte forudsigelighed som en kvalitet, der skaber tryghed, men der var forskel på hvilken form for forudsigelighed de hver især refererede til. Mira beskrev således:

De vagter, hvor vi er faste (red. pædagoger), der er vant til at arbejde sammen og kender hinanden, er der mere ro på. Børnene ved, hvad de kan forvente af den gruppe voksne, der er der, og vi bliver en del af rammen. Når jeg træder ind, så er jeg ikke bare en voksen, men de ved, hvad jeg kommer med, og hvor de har mig henne. De ved, hvad de kan slippe afsted med og hvad de ikke kan slippe afsted med, og det tænker jeg er en del af et trygt miljø.

Mira mener, at et trygt miljø udspringer fra den kontinuitet, der er ved at børnene møder de samme, faste pædagoger, da børnene ved, hvor de har dem henne. Her handler forudsigeligheden om, at de faste pædagoger er tydelige, og at børnene er klar over hvor grænserne går hos dem hver især. Mira mener således ikke, at det

nødvendigt er forudsigeligheden ved et fælles reaktions- og handlemønster generelt hos pædagogerne, der skaber tryghed. Dette er Allan ikke enig i, og beskriver i følgende citat en situation, hvor der i personalegruppen opstår usikkerhed om hvorvidt en anbragt dreng må få mad sent om aftenen:

Vi er nødt til at være mere ens og være mere tydelige i forhold til, at han skal ikke, eller også skal han have mulighed for det. Det hæmmer kvaliteten, hvis ikke man er enig helt oppe på udførerniveauet, og så bliver det aldrig godt. Så vil børnene møde noget godt ved én, men modsat opleve det som negativt hvis en anden holder fast.

Allan mener altså, at det er fælles reaktions- og handlemønstre blandt pædagogerne, der skaber forudsigelighed og dermed kvalitet. Han mener, at det hæmmer kvaliteten, hvis pædagogerne ikke reagerer ens på forespørgsler. Signe beskriver et helt tredje syn på hvilken form for forudsigelighed, der skaber tryghed:

Jeg synes at det her med, at børnene får indarbejdet en daglig struktur omkring hvornår de står op, hvornår spiser vi, hvornår er der den aktivitet, hvornår skal de i skole, hvornår kommer i og henter mig... at de får en følelse af, at der er nogen, der passer på dem, og at de ikke behøver at være den styrende, men at der rent faktisk er nogle voksne, der gør det. Når de kommer hertil er deres første prioritet at have øjne og øre åbne, og styr på situationen. Vi kan se, at når børnene får indarbejdet den systematik, der er på stedet, så lukker de ned for nogle centre, der gør det muligt at arbejde med nogle andre ting, der kan være svære.”

Signe mener, at forudsigelighed omkring døgninstitutionens rutiner og struktur i hverdagen skaber tryghed for børnene. Hun mener, at børnene bliver trygge, når de oplever, at der er nogle voksne, der tager ansvaret for den daglige struktur og rammerne. Hun beskriver, at børnene oplever tryghed ved denne forudsigelighed og dermed kan begynde at arbejde med deres problematikker og udvikling. Både Allans og Signes pædagogiske tilgang svarer til Bryderup et al.'s (2001) beskrivelse af

struktureret pædagogik. I denne pædagogiske tilgang anses børnene for værende tidligt skadede og med behov for ydre styring og voksentilstedeværelse (Schwartz, 2001). Miras tilgang læner sig mere op af en individuel/relationspædagogik, hvor børnene anses for at have behov for at skabe tillid til voksne, og hvor praksis ofte udspringer fra dialog og relationer (Bryderup et al., 2001).

Både Mira, Allan og Signe italesætter forudsigelighed som kvalitet, hvilket således kan anses som en fælles forestilling omkring karakteren af det socialpædagogiske arbejde (Hansen, 2009). Denne fælles forestilling svarer til Egelund og Jakobsens (2009) første praksisbegreb '*At skabe tryghed og forudsigelighed*'. Tryghed og forudsigelighed er begreber, der ofte er repræsenteret i de danske anbringelsessteders beskrivelse af deres centrale ydelser eller formål, men begreberne er ikke entydige (Ibid.) Hvor Egelund og Jakobsen (2009) konkluderer, at dette praksisbegreb tolkes forskelligt på landets døgninstitutioner, illustrerer ovenstående citater, at det på døgninstitutionen ligeledes gør sig gældende internt. Der forekommer således ikke en fælles teoretisk forståelse af børnenes behov for forudsigelighed i hverdagen, hvilket stemmer overens med Watsons (2003) fund af, at de enkelte medarbejdere handler ud fra egne erfaringer. På samme måde konkluderer Hansen (2009), at socialpædagogik ikke er en akademisk orienteret faglighed, men bundet til praksis og den enkelte socialpædagogs personlighed.

At møde barnet, hvor det er

En formulering, der ligeledes dukkede op flere gange i pædagogernes italesættelse af kvalitet, var *at møde barnet, hvor det er*. Peter bragte formuleringen i spil flere gange, én af gangene, da han italesatte kvalitet således:

Jeg tænker, at det er rigtig, rigtig vigtigt, at der er en forforståelse for hvor børnene kommer fra, hvorfor de er her, og hvordan vi kan tage den her fra. Alle har en baggrundshistorie, så hvor skal vi møde barnet henne? Blot fordi barnet er 12 år, betyder det ikke nødvendigvis, at barnet skal mødes som en 12 årig. Jeg synes, at det er rigtig vigtigt at møde barnet, hvor barnet er.

Peter beskriver her sekundær omsorg, hvor målsætningen er at opnå en forståelse af barnets behov som unikke og relateret direkte til barnets biografiske historie. Denne målsætning svarer til Watsons (2003) fund af at socialarbejderne på døgninstitutioner forbinder det med kvalitet at møde barnets behov som unikke og tilknyttet den enkelte. Peters målsætning er at forstå hvori barnets behov består, hvilket svarer til Engsters (2005) henvisning til, at man må forstå omsorgsmottagerens behov så præcist som muligt for at kunne yde en effektiv omsorg.

Ligeledes svarer Peters udtalelse til Egelund og Jakobsens (2009) andet praksisbegreb '*At se barnet og dets individuelle behov*', hvilket kan forstås som en individuel/relationspædagogisk tilgang (Bryderup et al., 2001). Mira arbejder også ud fra denne pædagogiske tilgang, når hun tager udgangspunkt i *hvor barnet er*. "... så er det ikke altid, at vi får snakket om det, jeg egentlig godt kunne tænke mig, at vi skulle runde, men så får vi lavet noget andet relationsarbejde, sådan alt afhængigt af hvor barnet er." Miras tilgang er igen her svarende til en individuel/relationspædagogik, hvor netop dialogen mellem barnet og socialpædagogen danner grundlag for praksis (Bryderup et al., 2001).

Når anbringelser af børn skal forklares og begrundes, er det et tungtvejende argument, at barnet ikke er *blevet set* af forældrene (Egelund & Thomsen, 2002). Forældrene har ikke været i stand til at opfange barnets behov og imødekomme disse, og de anses således ikke som værende i besiddelse af en tilstrækkelig forældreevne (Ibid.). En anbringelse medfører et miljøskift, hvor det så vil være forventeligt, at barnet tilbydes en omsorg, der i højere grad er i stand til at se og imødekomme dets behov (Egelund & Jakobsen, 2009).

Schwartz (2007) påpeger i forhold til pædagogiske tilgange, at et individuelt syn på barnet kan hæmme udviklingspotentialer. Hun beskriver, hvordan børnenes livsproblemer ikke eksisterer i et vakuum, hvorfor et kontekstuel syn på barnets deltagelsesmuligheder må inddrages i pædagogerens problemforståelse. Frørup (2011) beskriver dog, at der eksempelvis i undersøgelsen af Bryderup et al. ikke

beskrives hvori interventioner består, hvorfor den pædagogiske indsats meget vel kan være rettet mod barnets deltagelsesmuligheder.

Når anbragte eller tidligere anbragte refererer til det at blive set, har udsagnene det fællestræk, at det altid er rettet mod tyngden eller kvaliteten af voksenkontakt. Det er rettet mod oplevelsen af, om der er nogen voksne i barnets omgivelser, der for alvor har lyttet til dets oplevelse af at være nødstedt, turde rumme dets smerte og forsøgt at kompensere for det (Ibid.).

Socialpædagogernes sekundære omsorg

I dette afsnit vil jeg udfolde socialpædagogernes italesættelse af relationsarbejde som kvalitet i deres praksis. Flere af pædagogerne beskriver relationsarbejde som dét at have tid sammen med børnene, Søren udtaler, at "*...det, der trækker i børnene, det er bare den nærhed og den tid du har alene med en voksen.*" Mira fortæller ligeledes, at hun anser det som kvalitet at have tid til børnene:

Når vi er nok personale, er der tid til børnene. Tid til at være én til én, til at putningen tager den tid det tager, og til at blive hængende over maden og snakke, hvis det lige er det, der er behov for. Tid til de ting, der gør, at det enkelte barn føler sig set, og føler at der faktisk er nogle voksne, der har været der for det i dag. Det er vigtigt, fordi en fællesnævner for børnene er, at de oplever, at det er deres skyld at de er her, hvilket er forbundet med en masse skam. Hvis der oven i købet heller ikke her er nogle voksne, der med tid, nærvær og omsorg viser, at de faktisk godt gider dem, så bekræfter vi dem jo bare i deres oplevelse af, at der ikke er nogen, der gider dem...jamen du skal jo vaske tøj eller tage ud af bordet og alt muligt andet.

Både Søren og Mira forbinder det med kvalitet i deres praksis, at der er tid til at give børnene deres nærværende opmærksomhed, når de udviser behov for dette. Mira udtrykker, at børnenes behov for nærvær og opmærksomhed ikke nødvendigvis er blevet honoreret tidligere, og det har påvirket deres selvbillede, hvilket hun ønsker at kompensere for. Både hun og Søren udøver således en kompenserende

pædagogisk tilgang, der svarer til beskrivelsen af individuel/relationspædagogik af Bryderup et al. Mira benytter sig af sin faglige viden, når hun yder omsorg, og hun udviser således, hvad Lynch (2007) refererer til som sekundær omsorg.

Inden for pædagogisk praksis på døgninstitutioner hersker der generelt enighed om, at relationsdannelse repræsenterer en central målsætning, og gode relationer anses ofte som selve grundlaget for børnenes mulighed for at udvikle sig (Egelund & Jakobsen, 2009). Søren og Miras italesættelse af kvalitet, svarer her til Egelund og Jacobsens tredje praksisbegreb *at skabe relationer gennem værdsættelse og anerkendelse*. Vilkaårene for relationsdannelse på døgninstitutioner, hvor børnenes hverdag er præget af skiftende omsorgsgivere, kan derimod give anledning til en diskussion omkring, hvordan målsætningen bedst realiseres (Ibid.). At møde det enkelte barn og dets individuelle behov er ifølge Engen (2014) svært at realisere i en travl hverdag. Hun beskriver, at det ikke kun tager meget tid at forstå den enkeltes behov, men ligeledes at tilpasse metode og rammer, så den enkeltes behov kan imødekommes inden for fællesskabets rammer. Hun beskriver den socialpædagogiske udfordring som et dilemma mellem standardiserede metoder og individuelle hensyn (Ibid.). De begrænsede muligheder for nærværende og anerkendende relationer giver anledning til at overveje mulighederne uden for døgninstitutionen, her menes børnenes relation til deres familie og venner (Ibid.). Seniorforsker hos VIVE⁷ Anne-Dorthe Hestbæk (1997) beskriver, hvordan man overordnet inden for forskning på anbringelsesområdet er enige om vigtigheden i en god kontakt til barnets forældre under en anbringelse. Dette er afgørende for barnets grundlæggende udvikling samt for muligheden for at barnet igen kan komme hjem og bo (Ibid.). Hun beskriver, hvordan der i den danske lovgivning og praksis er noget der tyder på en opfattelse af, at børnenes biologiske forældre er uerstattelige, hvilket stemmer overens med Lynchs (2007) skildring mellem primær og sekundær omsorg. Mira beskriver dog, hvordan det ikke er uproblematisk at støtte børnene i deres relationer uden for institutionen eksempelvis til forældrene:

---

⁷ <https://www.vive.dk/da/>

Om tirsdagen har vi temmelig mange forældre her i huset, og de bliver en del af det, der foregår i huset. Det er dog forskelligt fra barn til barn og fra forældre til forældre, men personligt kunne jeg godt tænke mig, at vi havde mere kontakt. Den gode kontakt er dog ikke nødvendigvis, at forældrene skal være her i huset, da det også skaber noget uro i forhold til de børn, der ikke har forældre her, men så er vi tilbage til det med hænderne til at løfte opgaven.

Mira beskriver her, hvordan hun forbinder det med kvalitet, at pædagogerne støtter børnene i deres eksisterende relation til forældrene. På denne måde kan børnene opnå, hvad Lynch (2007) kalder primær omsorg, som kun børnenes forældre kan tilbyde. Pædagogerne varetager samtidig den sekundære omsorg ved at hjælpe børnene med at skabe sammenhæng i de forskellige miljøer, det indgår i, eksempelvis hjemmet og døgninstitutionen (Schwartz, 2007). Mira udtrykker et ønske om, at der var mere kontakt til børnenes forældre, men at denne ikke nødvendigvis skulle foregå på institutionen. Dette fordi det kan skabe uro hos de børn, hvis forældre ikke kommer på besøg. Her kommer dilemmaet omkring den individuelle tilgang og hensynet til gruppen i spil (Egelund & Jakobsen, 2009).

Enigheden inden for forskningen som Anne-Dorthe Hestbæk (1997) beskriver, opsplittes dog ved spørgsmålet om hvorvidt det er hensigtsmæssigt at understøtte og bevare en dårlig relation til forældrene under et barns anbringelse (Ibid.) Som nævnt i indledningen italesatte statsminister Mette Frederiksen dette i sin nytårstale 2020. Hun udtalte, at nogle forældre til anbragte børn får for mange chancer. Hun understregede, at: *“Det vigtigste. Det helt afgørende for et lille barn. Det er at vokse op med tryghed, kærlighed og stabilitet. Derfor bør flere udsatte børn også bortadopteres. Så de får en reel ny start.”*⁸

Statsministeren udtrykte, at anbragte børn ikke skal være tjent med forældre, der ikke kan eller ønsker at arbejde med deres forældreevner. Professor Joseph Goldstein (1973) er fortaler for, at det i nogle situationer er mere hensigtsmæssigt at

---

⁸ <https://www.dr.dk/nyheder/politik/dokumentation-se-eller-laes-hele-statsministerens-nytjaarstale>

bryde forbindelsen til de biologiske forældre for at give barnet muligheden for at etablere en kompenserende forældrerelation til nye voksne. Dette kan forstås som en chance for at opnå en sekundær omsorg, der gennem kontinuitet og stabilitet kan udvikle sig til en kompenserende primær omsorg. Associate professor Dagmar Lagerberg (1984) forholder sig kritisk til automatreaktioner, der udføres på et uklart vidensgrundlag omkring barnets relation til sine forældre. Hun anbefaler derfor, at der kommer fokus på en detaljeret og nuanceret bedømmelse af barnets relation til forældrene i anbringelsers indledende undersøgelser (Lagerberg, 1984). Hun beskriver, at det er relevant at kende til karakteren af barnets tilknytning til forældrene for sammen med resten af de faktuelle oplysninger at bestemme, hvilken form for kontakt mellem barnet og dets forældre, der vil være hensigtsmæssigt fremover (Ibid.).

At udvikle selvstændighed og færdigheder

Christian italesætter kvalitet som det at give børnene mulighed for udvikling af færdigheder således:

Kvalitet for mig har helt sikkert noget at gøre med at prøve at skabe et børneliv med de ting, som børn uden for institutionen også lærer, eller så tæt på som muligt. Der er rigtig mange af de børn, der kommer her, der ikke kan svømme, særligt de ikke etnisk danske børn ved nærmest ikke, hvad en svømmehal er. Det giver dem også en mulighed for at blive set og indgå i et fællesskab samt en mulighed for udvikling. De kan ikke svømme, når de kommer her, men det kan de, når de går herfra.

Christian udøver en sekundær omsorg (Lynch, 2007), når han tager børnene med i svømmehallen for at give dem mulighed for at udvikle sig socialt samt tilegne sig færdigheder (Egelund & Jakobsen, 2009). Christian anser det således som kvalitet at skabe et børneliv jævnfør formålsbeskrivelsen i Serviceloven § 46⁹, hvor de

---

9

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=209925#idbbe35657-7562-4beb-b4c4-ee8aa5d753a7>

anbragte børn har mulighed for at tilegne sig nogle kompetencer på lige fod med børn, der ikke er anbragt. Ud over dette anser han det som kvalitet at øge børnenes mulighed for at indgå i et fællesskab med de andre børn, hvilket stemmer overens med de fund Schwartz (2007) gjorde i sin undersøgelse. Hun problematiserede her tendensen til at der fokuseres for meget på de anbragte børns relation til pædagogerne, da deres deltagelsesmuligheder i børnegruppen er afgørende for deres udviklingsmuligheder. Derfor er Christians tillægning af kvalitet ved turene til svømmehallen ikke kun et spørgsmål om hvad der af Egelund og Jakobsen (2009) beskrives som *at udvikle selvstændighed og færdigheder*. Det er ligeledes et spørgsmål om at forbedre børnenes deltagelsesmuligheder i børnefællesskabet ved udvikling af sociale færdigheder. Christian udøver en miljøterapeutisk pædagogik, hvor hele barnets liv bliver inddraget, og hvor han har mulighed for at observere og intervenere i forhold til deres adfærd i gruppen (Bryderup et al., 2001). Mira beskriver det også som kvalitet at hjælpe børnene med at udvikle relevante færdigheder således:

Hvis vi havde flere hænder, ville vi bedre kunne drage omsorg for de her børn, hvor de ikke hele tiden skulle dele den voksnes opmærksomhed. Det kunne være de halvstore unger på anden sal, der rent faktisk kunne inddrages i madlavningen og arbejde hen imod, at de skal have nogle færdigheder. Når de skal herfra, er det jo meget smart, hvis de kan sætte en maskine tøj over eller spejle et æg.

Mira beskriver her omsorg som det at lære de store børn færdigheder, som de vil få behov for at kunne i hverdagen efter deres anbringelse. Der er således tale om en sekundær omsorg, hvor målsætningen er at skabe sammenhæng mellem børnenes anbringelsestid og livet derefter (Lynch, 2007). En grundlæggende tanke i børneforsorgen er, at børn der er i statens varetægt skal opdrages til almindelige samfundsborgere, der kan bidrage til samfundet (Egelund og Jakobsen, 2009). I dag bruges betegnelser som kompetenceudvikling, integration og deltagelse som slagord i denne normalitetstænkning (Ibid.). Det paradoksale i denne tankegang beror dog på det faktum, at livet på en døgninstitution ikke er som livet udenfor. Mange af de

kompetencer børnene tilegner sig under anbringelsen er nødvendiggjort af denne og er ikke nødvendigvis kompetencer, der vil være brugbare efter anbringelsen (Ibid.). Jurist Jannie Dyring (2013) beskriver, hvordan børn og unge, der har været anbragt uden for hjemmet, oplever overgangen til voksenlivet som særlig vanskelig. Forskningen viser dog, at tidligere anbragte, der modtager en efterværnsindsats, klarer sig bedre end tidligere anbragte, der ikke gør (Ibid.). Der kan efter lovens bestemmelser ydes støtte til henholdsvis at forberede den unge på overgangen til voksenlivet og til at forbedre denne overgang (Ibid.). Mira anser det som kvalitet, at forberede de anbragte unge på overgangen til voksenlivet ved at lære dem basale færdigheder som de får behov for efter endt anbringelse.

Delkonklusion

I første analysedel belyses socialpædagogernes italesættelse af kvalitet i arbejdet med de anbragte børn og unge på døgninstitutionen. Det viser sig at socialpædagogernes italesættelse af kvalitet bærer præg af nogle fælles forestillinger omkring karakteren af den socialpædagogiske praksis (Hansen, 2009). Disse forestillinger stemmer i høj grad overens med Egelund og Jakobsens (2009) fire centrale praksisbegreber, de og gør det relevant at overveje om der eksisterer en mimetisk isomorfisme på feltet (Hansen, 2009). En mimetisk isomorfisme er ifølge Pedersen (2014) en mekanisme, der optræder, når situationer er præget af en høj grad af usikkerhed omkring kausalteorier og omgivelsernes forventninger. Nissen (2015) beskriver netop, hvordan praksis på feltet er præget af usikkerhed qua et manglende fokus på et fagligt perspektiv i kvalitetsinitiativerne. Ud over dette beskriver Frørup (2011) lovgivningen på området som bred og med stor plads til fortolkning. Dette efterlader således de professionelle selv til at indholdsbestemme den socialpædagogiske praksis på døgninstitutionen (Hansen, 2009).

For at kunne tale om en mimetisk isomorfisme, ville det dog være nødvendigt at påvise, at de fælles forestillinger viser sig generelt over hele feltet, hvilket af naturlige årsager ikke er muligt i et single casestudie (Ibid.). Når der kun er tale om en enkelt organisation ville disse fælles forestillinger benævnes som organisationsbetingede kulturelle forestillinger (Ibid.). Jeg vælger dog alligevel at påpege sammenfaldet

mellem Egelund og Jakobsen`s (2009) fund og specialets for at illustrere sandsynligheden for en mimetisk isomorfisme.

Socialpædagogernes italesættelse af kvalitet som at støtte de anbragte børn i at udvikle praktiske og sociale færdigheder ved fælles aktiviteter repræsenterer en miljøterapeutisk pædagogisk tilgang (Bryderup et al.). Denne tilgang benyttes til at skabe sammenhæng i børnenes og de unges overgangen til voksenlivet ved at støtte dem i at udvikle færdigheder de vil få behov for efter anbringelsen (Egelund og Jakobsen, 2009). Dette repræsenterer en sekundær omsorg, der ligeledes kommer til udtryk ved at socialpædagogerne inddrager børnenes forældre, og den skaber derved sammenhæng mellem børnenes forskellige arenaer (Schwartz, 2001).

Socialpædagogerne italesætter det endvidere som kvalitet at skabe tryghed og forudsigelighed i børnenes hverdag. Der er dog forskel på hvilken form for forudsigelighed, de refererer til. To ud af tre socialpædagoger refererer til en struktureret pædagogisk tilgang, hvor børnenes indre kaos bør modsvares med en ydre struktur (Bryderup et al., 2001). Én socialpædagog mener, at forudsigeligheden bør bestå i relationen og kendskabet til den enkelte socialpædagogs reaktions- og handlemønstre. Dette repræsenterer en individuel/relationspædagogisk tilgang, som i analysen viser sig at være den mest anvendte i socialpædagogernes italesættelse af kvalitet. Denne tilgang er ifølge Bryderup et al. (2001) særligt repræsenteret på døgninstitutioner uden intern skole.

Kapitel 5 - Analyse 2

Det institutionelle pres

I dette analyseafsnit vil jeg ved hjælp af institutionel organisationsteori besvare mit andet arbejdsspørgsmål, der lyder:

“Hvordan oplever socialpædagogerne at døgninstitutionens omgivelser påvirker deres mulighed for at skabe kvalitet i arbejdet med de anbragte børn og unge?”

Analysen tager udgangspunkt i de temaer jeg har kategoriseret som ‘Kvalitet i indsatsen’ og ‘Kvalitet i rammerne’, da disse repræsenterer elementer som ifølge socialpædagogerne påvirker muligheden for at skabe det, de italesætter som kvalitet.

Den socialpædagogiske praksis kan ikke ses som isoleret fra de organisatoriske omgivelser, fordi en døgninstitution er en del af det forvaltningsmæssige hierarki, og forvaltningen er en del af den offentlige sektor, der er politisk styret (Hansen, 2009). Dette medfører en række mere eller mindre konkrete rammer, hvori den socialpædagogiske praksis kan udfolde sig indenfor.

Forventninger og krav om dokumentation

I følgende afsnit vil jeg udfolde, hvordan socialpædagogerne italesætter det at skulle dokumentere deres daglige praksis. Mira beskrev således:

Altså vi bruger jo temmelig meget tid på at dokumentere, og jeg har svært ved at se, hvordan jeg skulle kunne nå at læse alt, hvad der er sket siden min sidste vagt. Det er jo fint nok at dokumentere, men hvis de eneste, der læser det, er psykologen og nærmeste leder...altså der ligger jo rigtig meget viden dér, og det er jo fint i forhold til netværksarbejde med forældre og socialrådgiveren i kommunen, der skal kunne følge med, men internt er det bestemt ikke mit indtryk, at det fungerer som et arbejdsredskab.

Formålet med dokumentation er dels anvendelsen i det daglige arbejde på institutionen og dels at imødekomme styringsbehov fra eksterne aktører (Rømer, 2015). Frørup (2011) beskriver, hvordan socialpædagoger finder det særligt meningsfuldt at arbejde med dokumentation, der bidrager til orden i hverdagen og en yderligere forståelse af børnenes situation. Mira anser hovedsageligt forventningen om dokumentation som et legitimitetsskabende behov udefra, da hun ikke oplever at der er afsat tid til at socialpædagogerne kan hente viden dér. Hun erkender, at dokumentationen gør en masse viden tilgængelig, men oplever at det tager tid og at den daglige struktur ikke sikrer tiden til at dokumentationen kan bidrage til orden i hverdagen.

Mira oplever således ikke omgivelsernes forventninger og krav til dokumentationen som særlig meningsfulde, men udtrykker alligevel at der generelt bruges meget tid på at dokumentere i hverdagen. Hun oplever således forventningen omkring dokumentering som et pres, men vælger at indføre dette i hendes praksis og efterleve normerne (Oliver, 1991). Frørup (2011) beskriver, hvordan et lovmæssigt dokumentationskrav hovedsageligt vedrører sagsbehandlingsarbejdet, men at socialpædagogerne er underlagt en indberetning- og underretningspligt. Hun beskriver dog, at der generelt hos socialpædagogerne er et ønske om at dokumentere arbejdet for at vise hvad der virker og dermed styrke fagets status (Ibid.). Problemet omkring dokumentationen er dog, at socialpædagoger oplever det problematisk at indfange det væsentlige, der forklarer udfaldet af en situation, da mange små aspekter i konteksten kan spille ind (Ibid.). Netop derfor oplever socialpædagoger ofte dokumenteringen som en irritation eller et nødvendigt onde, der hverken er fyldestgørende eller en del af deres reelle arbejde (Ibid.).

Mira er ikke den eneste, der oplever at kravet om dokumentation tager en stor del af tiden i den daglige praksis på døgninstitutionen. Søren beskriver således: *“Jeg bruger nok en time om dagen på dokumentation, og hvis der har været en magtanvendelse bruger jeg i hvert tilfælde 2 timer.”*

Søren refererer her henholdsvis til den daglige dokumentation, og til den lovpligtige dokumentation ved magtanvendelse. Han beskriver ligeledes, hvordan den omfattende dokumentation betyder at han har mindre tid til børnene, og det han reelt anser som sin kerneopgave:

Jamen, når vi har så forbistret travlt, er man nødt til at sige til de børn, der egentlig har brug for hjælp, at vi ikke kan hjælpe dem fordi vi faktisk ikke har tid til det. Samtidigt med at vi skal hjælpe børnene, så skal vi jo dokumentere alt hvad vi laver, og det tager utroligt meget tid.

Søren oplever således at den omfattende dokumentation påvirker muligheden for at skabe kvalitet i det daglige arbejde, men ligesom Mira vælger han at efterleve normerne.

Hansen (2009) beskriver, hvordan et krydspres mellem eksterne krav og socialpædagogernes egen opfattelse af deres kerneopgave kan føre til ceremoniel adfærd og det Meyer og Rowan (1977) kalder *window-dressing*. Ph.d. James Q. Wilson (1989) har udviklet en typologi til at klassificere offentlige organisationer ud fra hvor synlige deres outcome (arbejdsproces) og deres output (resultat) er. Døgninstitutioner for børn og unge falder ind under kategorien *Coping-organisationer*, hvor både outcome og output er usynlige (Ibid.). Klassisk for denne form for organisationer er lederens ansvar for organisationens legitimitet og de ansattes ansvar for at få dagligdagen til at fungere. Ledere i sådanne organisationer vil særligt fokusere på de aspekter i det daglige arbejde, der kan måles og kontrolleres (Ibid.)

Fordi det ikke er muligt at *lade som om* man dokumenterer, uden at der foreligger reel dokumentation, udgør forventninger og krav omkring dokumentation både et normativt og et regulativt pres. Begge pres forstærkes muligvis af lederens orientering udadtil, og således dennes fokus på de opgaver der faktisk kan måles og kontrolleres som eksempelvis dokumentation. Dette kan være årsagen til at socialpædagogerne efterlever forventninger og krav om dokumentation, men da det

ikke virker meningsfuldt for dem er selve dokumentationen sandsynligvis af ceremoniel karakter.

Økonomiske rammer

Samtlige pædagoger beskriver, hvordan de økonomiske rammer betyder manglende mandskabsressourcer, hvilket de oplever som begrænsende i forhold til at skabe kvalitet i deres praksis. Anne beskriver eksempelvis, hvordan det kan øge behovet for magtanvendelse, når de ikke er nok pædagoger på arbejde:

Vi havde igår besøg af den øverste chef, og vi prøvede at fortælle ham, at vi mangler penge, men det kan han ikke gøre noget ved. Når vi er nok (red. pædagoger) på arbejde, kan vi formå at skærme et barn og undgå at situationen ender i en magtanvendelse, fordi vi har tid til noget relationsarbejde med barnet.

Anne oplever således, at der er en direkte kobling mellem manglende tid til relationsarbejde og behovet for brug af magtanvendelser. Hun oplever, at den manglende tid hænger sammen med manglende mandsskabsressourcer, der er en direkte konsekvens af de økonomiske rammer på døgninstitutionen. Søren beskriver en lignende iagttagelse således: *“Vi har jo set det gentagne gange. Når vi er nok (red. pædagoger), så er det sjældent, at der er behov for magtanvendelser.”* Søren deler således Annes oplevelse af at manglende mandsskabsressourcer påvirker behovet for magtanvendelse og derved hæmmer muligheden for at skabe kvalitet. Direkte adspurg omkring hvad der kunne øge muligheden for at skabe kvalitet i praksis, svarer Søren således:

Jamen igen - flere hænder, fordi så kan man så meget mere. Det er faktisk ikke penge til ture og sådan, det behøver vi faktisk ikke. Det er ikke dét, der trækker hos børnene, det er bare den nærhed, når du får tid alene med en voksen. Nogle gange at tage to ud, eller nogle har bedre af at være én til én. Så det er flere hænder, hvis det virkelig skal give noget.

Søren mener, at den økonomiske ramme på døgninstitutionen udgør et regulativt pres fra omgivelserne. Han oplever, at de manglende mandsskabsressourcer, der følger i kølvandet på døgninstitutionens budget, hæmmer muligheden for at skabe kvalitet i den daglige praksis. Anne beskriver, hvordan de på døgninstitutionen har forsøgt at appellere til den øverste chef i forhold til behovet for flere økonomiske ressourcer, men erkender samtidigt at han ikke kan honorere efterspørgslen. Ifølge Oliver (1991) går Anne på kompromis med det regulative pres, i det hun forsøger at forhandle med interessenter ved at argumentere med de uhensigtsmæssige konsekvenserne af den aktuelle økonomiske ramme.

Faglig autonomi

Den faglige autonomi var et tema, der dukkede op i 6 ud af 7 interviews og læner sig således op af det, DiMaggio og Powell (1983) kalder *det normative pres*. Det normative pres er en mekanisme, der tilskrives professionalisering.

Professionalisering er her et udtryk for, at bestemte faggrupper eller professioner kæmper for retten til at definere betingelserne og metoderne til at udføre deres eget arbejde (Pedersen, 2014). Mira beskriver her, hvordan hun og hendes kolleger forholder sig til metoden KAT, og hvilken rolle den spiller i deres daglige praksis:

Vi har haft nogle hektiske måneder, og så kommer det (Red. KAT) jo i anden række, da der er noget, der er væsentligt vigtigere. Så længe man har det i baghovedet og prøver at få det med, hvor det kan lade sig gøre. Det er faktisk min oplevelse, at alle gerne vil. Der er dog en bred enighed hos mit Tirsdag til Torsdags-team om, at børnenes behov kommer først, og så må det andet komme, hvis der er plads. Børnenes behov kan være at få den putning, der skal til, og at jeg så ikke sidder og tvinger alle mulige fikse idéer igennem, hvis barnet har brug for noget helt andet.

Mira mener ikke, at den evidensbaserede metode KAT, der netop er blevet implementeret på institutionen, nødvendigvis imødekommer børnenes behov. Selvom Mira oplever en generel positiv indstilling til metoden KAT blandt hendes kollegaer, er der alligevel enighed i hendes team om, at metoden ikke bliver

prioriteret over det faglige skøn om barnets behov. Denne måde at praktisere på stemmer overens med Watsons (2003) konklusioner omkring en manglende fælles teoretisk forståelse, der overlader praksis til socialarbejdernes individuelle erfaringsbaseret forståelse. Ligeledes giver flere af pædagogerne udtryk for at implementeringen af metoden KAT kan være problematisk at få ind i den daglige struktur, og Mira beskriver således: *“Mit behov i den retning vil være lidt den der med at også få det planlagt lidt, så det bliver lidt mere kontinuerligt, så det ikke bare bliver noget, man sådan lige håndplukker hist og her.”* Watson (2003) konkluderer i sin undersøgelse, at manglende implementering oftest handler om et fravær af systematik hos både ledere og medarbejdere. Dette stemmer overens med Miras oplevelse.

Ifølge Meyer og Rowan (1977) er det i de koblede institutioner værdifuldt at kunne koordinere det daglige arbejde i strid med reglerne, men i god forståelse med kollegaer med det gode samarbejde for øje. Det ser således ud til, at der ligger et normativt pres i form af en kollegial holdning til, at fagligheden vejer tungere end pålagte evidensbaserede metoder. Hansen (2009) konkluderer dog i sin forskning, at der er tale om en ideologi mere end et normativt pres, da den formelle pædagoguddannelse ikke udstyrer de studerende med en fælles anvendelsesorienteret viden. Derfor er socialpædagogikken ikke kendetegnet ved et begrænset sæt af metoder, men mere en kontekstafhængig praksis baseret på overordnede begreber og værdier (Ibid.). I overensstemmelse med specialets fund beskriver Hansen (2009), hvordan denne ideologi kommer til udtryk som fælles forestillinger omkring, at socialpædagogikken skabes i mødet med brugeren, ikke har en bestemt metode, og den er ikke underordnet politisk og forvaltningsmæssig regulering (Ibid.).

Mira og hendes kollegaer går således på kompromis med omgivelsernes forventning til kerneaktiviteten på døgninstitutionen, og de balancerer mellem denne og en fagligt normativ ideologi. Da de ikke afviser metoden KAT, sættes døgninstitutionens legitimitet ikke på spil, og de kan fortsat basere kerneaktiviteten på deres normative ideologi frem for døgninstitutionens formelle struktur (Jacobsen og Thorsvik, 2015).

Det er ikke kun i forhold til at arbejde med døgninstitutionens vedtagne metoder, at socialpædagerne oplever, at den normative ideologi er stærkere end det regulative pres fra omgivelserne. Signe beskriver her, hvordan hun oplever, at en komplet dekobling fra omgivelsernes forventninger kan være nødvendig for at opnå kvalitet i arbejdet med de anbragte børn og unge:

Altså kvalitet for mig er at kunne se tilbage på det arbejde, vi har formået med et barn under anbringelsen, og det er ikke nødvendigvis i overensstemmelse med handleplanen, men ud fra hvad det barn havde brug for, mens det var her. Kvalitetsarbejde er jo også, når man kan give noget af sig selv og støtte op om det, der er bedst for barnet, ligegyldigt hvad myndigheder og staten siger.

Signe beskriver her, hvordan det er muligt at arbejde med et anbragt barn ud fra socialpædagogerne faglige vurdering af barnets behov, selvom denne ikke stemmer overens med kommunens handleplan. Ifølge Oliver (1991) vælger Signe at trodse det regulative pres fra omgivelserne ved at ignorere eksplicitte normer og regler. Hansen (2009) fandt i sin undersøgelse, at lederne valgte at overse krav, der ikke syntes meningsfulde. Ledernes strategi var således at skærme socialpædagerne fra de forvaltningsmæssige krav, hvis disse var uforenelige med den socialpædagogiske praksis (Ibid.). Meyer og Rowan (1977) beskriver, hvordan dekobling både kan eksistere som fænomen internt i organisationer og også inkludere eksterne interessenter. Dekoblingen eller den løse kobling foregår ved, at interne og/eller eksterne interessenter stiltiende accepterer den måde, kerneopgaven i organisationen bliver håndteret på, selvom denne ikke stemmer overens med organisationens formelle struktur (Ibid.). På denne måde kan Signes valg om at trodse det regulative pres ske uden at organisationens legitimitet sættes på spil.

Målgruppesammensætningen

Når børn og unge med svære psykiske eller psykiatriske vanskeligheder anbringes uden for hjemmet på en døgninstitution, vil de ofte blive en del af en meget bred målgruppe (Socialstyrelsen, 2018). Siden 2015 er der kommet færre tilbud og døgninstitutionspladser på børne- og ungeområdet, hvilket har gjort, at de aktuelle døgninstitutioner rummer en bredere målgruppe og flere børn og unge end tidligere (ibid.). 6 ud af de 7 socialpædagoger beskriver målgruppen på døgninstitutionen som meget blandet, og 5 ud af 7 udtrykker, at opleve udfordringer ved dette. Signe beskriver målgruppen således:

Ja altså, det er jo en meget kompliceret sammensætning af børn, som er den tungere del af den målgruppe, vi havde tidligere. Det er både børnehjemsbørn og behandlingskrævende børn, hvilket vil sige, at der er typisk mange forstyrrelser og diagnoser i forbindelse med deres anbringelse. Så det er helt klart inde, for psykiatrien vi arbejder, men mange viser sig, når de senere bliver udredt, at de også har tilknytningsforstyrrelser.

Signe beskriver målgruppen som tungere end tidligere og sammensætningen som kompliceret. Denne komplekse sammensætning oplever Allan ligeledes og beskriver udfordringerne ved dette, da han bliver adspurgt om, hvad der kunne højne kvaliteten på døgninstitutionen:

Ej, det er jo fandme, i den ideelle verden skulle det være en mere snæver visitations port. De børn, vi har, er spredt mellem 5-13 år på indskrivningstidspunktet. Også på diagnoserne kan man sige, vi har børn som er meget udadreagerende, højt...all over the place, og de børn, der er stille og indelukkede. Det skurer lidt mod hinanden. Men det er, når man er en institution i et center, hvor...der vil altid være noget, hvor man ikke kan placere dem andre steder, så det er det muliges kunst. I vores rammer her er det i huset ikke muligt at skærme nogle grupper af eller skærme dem fra andre beboere, det er ikke optimalt.

Allan oplever en målgruppe, der er så differentieret, at der er behov for at kunne skærme grupper fra hinanden i en grad, som husets arkitektur ikke tillader. Han beskriver, at nogle af børnene ikke har været mulige at placere på andre institutioner, og at døgninstitutionen derfor nødvendigvis har måtte tage imod dem. Han oplever således målgruppesammensætningen som et regulativt pres fra omgivelserne.

Peter mener decideret, at nogle af de anbragte børn er fejlplaceret og beskriver således:

Personligt føler jeg, at der er nogle børn, som ikke nødvendigvis matcher den brugergruppe, som skal være her. Jeg synes, at der i screeningsprocessen burde være mere fokus på, at børnene bliver placeret mere korrekt i forhold til hvad de har behov for og hvad institutionen nu har af ressourcer og muligheder. Her har vi som sådan ikke et én til én tilbud til nogen som helst af børnene på noget tidspunkt på dagen. Der er ret stor enighed om, at der måske er én eller to af børnene her, der ikke nødvendigvis profiterer lige så meget af at være her, som de ville af at være et andet sted.

Peter mener, at der er en diskrepans mellem nogle af de anbragte børns behov og det døgninstitutionen kan tilbyde, hvilket han oplever, at hans kolleger er enige i. Han udtrykker, at nogle af de anbragte børn har behov for et én til én tilbud, hvilket døgninstitutionen ikke kan honorere.

Signe siger ligeledes: *“Vi har ikke nogen normering her på stedet og ikke nogen én til én opgaver, fordi det er kun, hvis vi søger. Alligevel får vi de børn ind, der har brug for det aller-aller mest.”* Hun beskriver en situation omkring en 7 årig anbragt pige, der er regredieret svarende til et barn på halvandet år således:

Jeg tænker, at det handler om et miljø, der er sindssygt stressende for hende, hun er et traumatiseret barn, der har brug for traumebehandling, og det skal være én til én. Det kan man tydeligt mærke på den måde hun er, når man er helt afskærmet med hende, i forhold til den måde, hun er

på, når der er andre mennesker omkring hende.

Adspurgt hvorfor det ikke er muligt at tilbyde pigen dette, svarer Signe: *“Det er fordi anbringende myndighed ikke vil kaste penge efter projektet. Det er jo dét, der er sindssygt frustrerende i vores arbejde, fordi vi sidder rent faktisk og kan fortælle, hvad det er der virker.”* Signe mener, at miljøet på døgninstitutionen stresser pigen, og at hun har behov for at blive skærmet i et én til én tilbud. Dette er dog ikke en mulighed på døgninstitutionen, medmindre anbringende myndighed vil betale, hvilket ikke er tilfældet. Signe udtrykker stor frustration over, at hendes faglige skøn omkring pigens behov for et én til én tilbud ikke bliver imødekommet af anbringende myndighed.

Socialpædagogerne oplever generelt, at den brede målgruppe og de økonomiske rammer udgør regulative pres, mens børnenes behov for relevant behandling udgør et mimetisk og et normativt pres. De oplever således at være underlagt et uforeneligt krydspres, da de økonomiske rammer ikke tillader, at den brede målgruppe kan få den behandling, de hver især har behov for. Både Signe, Peter og Allan vælger ifølge Oliver (1991) at trodse det regulative pres ved at gå til kritisk angreb på kilden til presset. Hvor Signe kritiserer anbringende myndighed for ikke at anerkende det faglige skøn af pigens behov, peger Allan og Peter på visitationen. Allan påpeger ligeledes, hvordan indretningen og arkitekturen på døgninstitutionen besværliggør arbejdet med den brede målgruppe, hvor børn med forskelligartede udfordringer ind imellem har behov for at blive afskærmet hinanden.

Imens de er her

En af de store problematikker i forhold til anbringelser af børn og unge i Danmark er, at mange anbragte oplever alt for mange afbrudte anbringelser, hvor de skifter mellem at bo hjemme hos forældrene og på forskellige anbringelsessteder (Baviskar et al., 2016). Der har i de seneste år været et lovgivningsmæssigt fokus på at sikre bedre kontinuitet i anbringelser af børn og unge, dels ved at lovgive omkring forældres rettigheder til at hjemtage deres børn uventet (Ibid.) Christian fortæller således om centerchefens besøg dagen før interviewet:

Vi havde jo besøg af vores centerchef i går, og der kunne jeg høre, at der kommer et nyt syn på...at det skal være så korte anbringelser som muligt. Det synes jeg jo også, altså jeg synes ikke, at de skal være her for min skyld. Men jeg kan også godt blive bange for det, når det er politikere og sådan nogen, der siger sådan nogle ting, Fordi så ved jeg, at det har noget med penge at gøre og ikke noget med kvalitet at gøre, eller hvor barnet er henne den dag, det så skal hjem. Har børnene så fået det ud af det, som de skulle?

Christian udviser mistillid til de tiltag der socialpolitisk er besluttet at der fremover skal arbejdes hen mod. Han mener, at målet omkring kortere anbringelser drejer sig om økonomiske hensyn og ikke omkring varetagelse af barnets tarv.

Kommunalreformen i 2007 medførte, at kommunerne hjemtog de specialiserede områder som amterne tidligere havde varetaget. Et bemærkelsesværdigt fald i anbringelser på 20% fra 2008 til 2009 fik daværende beskæftigelsesminister Mette Frederiksen til at undre sig. Hun adspurgte daværende social- og integrationsminister Karen Hækkerup om ministerens holdning til faldet, og om hun kunne garantere, at økonomiske hensyn ikke lå over barnets tarv. Karen Hækkerup oplyste, at faldet i anbringelser efter nærmere beregninger kun var på 15%, og hun argumenterede for, at årsagen til det stadigt markante fald var kommunernes tiltag af forebyggende indsatser, men afsluttede således:

Når det er sagt, så kan jeg jo ikke garantere, at alle 98 kommuner handler, som de skal, ifølge loven i alle sager. De kommuner, som ikke kan finde ud af at sikre børn og unge en ordentlig hjælp, skal vi være efter. Udsatte børn og unge skal altid have den hjælp, de har behov for. En kommune skal anbringe et barn, når der er grundlag for det. Og en kommune må ikke hjemgive et barn eller en ung medmindre formålet med anbringelsen er opfyldt eller kommunen finder, at en anden støtte er bedre egnet til at opfylde barnets behov. Lovgivningen er helt klar! Og jeg forventer, at kommunerne er i stand til både at være fagligt og økonomisk bevidste, og at de tager udgangspunkt i, hvad der er bedst for barnet. (Hækkerup, 2010, s. 9).

Debatten omkring økonomiske hensyn ved afbrudte- eller fraværende anbringelser har således ikke bare præget praksis, men også på politisk plan har den været overvejet og italesat. Hækkerup (2010) udtaler at det ikke kan garanteres at alle kommuner handler som de skal ifølge loven, men at der er fokus på dette. Signe udtrykker ligeledes mistillid til myndighedernes prioritering af, hvornår børn bør hjemsendes således:

... så jeg tror jo på, at man kan redde de hér børn. Flere steder, jeg har været, har holdningen været, at det jo bare er børnenes livsvilkår, og at de alle skal gå den vej, for sådan er det at være institutionsbarn. Det prøver jeg at kæmpe imod, når jeg er her, der må på en eller anden måde være en vej for de børn også. Så kan det godt være, at de ikke får et liv som mit, og det er heller ikke sikkert, at det er det, de vil have, men det skal være et liv, som de ønsker og kan vælge til. Jeg tror primært, at det er de ældre pædagoger, der er af den holdning, dem der har været i feltet rigtig mange år og har oplevet alle de svigt fra myndighederne, politikere og dem, der ikke hører. Dem, der har været i det hårde felt, som siger... jamen, jeg er her og jeg gør hvad jeg kan, men jeg har set så mange gange, at børn bliver sendt hjem til forældre, der stadig har et misbrug eller som stadig slår dem, og det er bare en del af det system. Selvom jeg råber og skriger, så kan jeg ikke gøre noget som helst. Hvem er der for børnene? Er det forældrenes tarv, eller børnenes tarv? - Der kan man tit blive rigtig vred og sige.. jamen jeg arbejder i et system hvor det åbenbart er forældrenes tarv.”

Her fortæller Signe om en form for forråelse blandt mange ældre pædagoger. Hun beskriver denne som en accept blandt pædagogerne af ikke at have indflydelse på børnenes anbringelseskarrere, da børnenes forældre sammen med myndighederne beslutter slutdatoen for anbringelsen uden at tage socialpædagogernes faglige vurdering i betragtning. Dette er et udtryk for den sekundære omsorgs positionering i forhold til det emotionelle arbejdes moralske imperativ (Lynch, 2007). Ligeledes

beskriver hun en forudindtagelse blandt pædagogerne om, at børnenes anbringelseskarriere er determineret til et liv med ringere livsvilkår, end hvad ikke tidligere anbragte ender med.

Både Christian og Signe føler sig magtesløse over for myndighedernes beslutninger omkring uhensigtsmæssige hjemsendelser af børnene. De oplever et regulativt pres fra omgivelserne, som de ikke kan ændre på, lige meget hvor meget de argumenterer. Christian oplever, at der er tale om økonomiske hensyn, mens Signe oplever, at det er forældrenes tarv, der bliver varetaget. Ifølge Oliver (1991) angriber Christian og Signe kilden til det regulative pres, de oplever. Det drejer sig her henholdsvis om myndighederne politikere og lovgivningen.

Delkonklusion

Pædagogerne oplever, at de forskellige regulative pres fra omgivelserne påvirker deres mulighed for at skabe kvalitet i deres daglige praksis. Derfor benytter de sig af forskellige strategier i hverdagen, når omgivelsernes krav og forventninger er uforenelige med deres forståelse af den socialpædagogiske praksis (Oliver, 1991). De går eksempelvis på kompromis med overensstemmelsen mellem døgninstitutionens kerneaktiviteter og dens formelle struktur i forhold til de anvendte metoder. Dette kan lade sig gøre, fordi døgninstitutionens implementerede metoder ikke er systematisk indført, og efterlader et stort råderum for faglige vurderinger af metodevalg (Wilson, 1989).

I forhold til den økonomiske ramme, den brede målgruppe og indflydelse på anbringelsernes tidsmæssige forløb oplever pædagogerne sig magtesløse og kan kun gå til kritisk angreb på kilden til presset (Oliver, 1991). Kilden anses her som henholdsvis politisk hold, visitationen, anbringende myndighed og lovgivningen i forhold til forældres rettigheder. Til gengæld oplever socialpædagogerne, at det er muligt at trodse et meget konkret regulativt pres i form af anbringende kommunes lovpligtige handleplan. Dette kan lade sig gøre uden at sætte organisationens legitimitet på spil, når ledelsen og eksterne interessenter stiltiende accepterer dette (Hansen, 2009). Slutteligt oplever socialpædagogerne, at omgivelsernes forventning

til deres dokumentationspraksis er nødvendig at imødekomme for at sikre organisationens legitimitet. Dette kan hænge sammen med lederens orientering udadtil, den generelt stigende styringstendens eller de fælles forestillinger, der ligger som en ideologi i det socialpædagogiske fag (Ibid.). Da socialpædagogerne ikke finder forventningen omkring den omfattende dokumentation meningsfuld, er det sandsynligt, at denne udføres ceremonielt som window-dressing for organisationen (Ibid.).

Socialpædagogerne oplever et krydspres mellem regulativer på området og deres egen forståelse af socialpædagogik. Da socialpædagoger ikke udstyres med en fælles anvendelsesorienteret viden gennem deres uddannelse, afviser Hansen (2009), at der er tale om et normativt pres. Således hersker der i højere grad en ideologi eller tradition for, hvad socialpædagogik er (Ibid.). Således oplever socialpædagogerne, at omgivelsernes krav og forventninger på forskellig vis påvirker deres mulighed for at skabe kvalitet i deres daglige praksis med de anbragte børn og unge. Graden af denne påvirkning hænger oftest sammen med hvilke mulige strategier, socialpædagogerne oplever at have for at skabe løse koblinger.

Kapitel 6 - Afslutning

Konklusion

I følgende afsnit vil jeg præsentere specialets samlede konklusioner af de to analysedele. Jeg har gennem et single casestudie undersøgt, hvordan socialpædagogerne på en døgninstitution oplever, at omgivelserne påvirker deres mulighed for at skabe kvalitet i deres daglige praksis. Det empiriske materiale består af 7 semistrukturerede interviews med socialpædagoger ansat på en døgninstitution i en større dansk kommune.

I den første analysedel blev socialpædagogernes italesættelser kvalitet i deres daglige praksis belyst og viste sig at være præget af nogle fælles forestillinger omkring de anbragte børn og unges behov. Socialpædagogernes italesættelse af kvalitet illustrerede en overordnet begrebsmæssig enighed omkring børnenes behov, og således hvad en institutionsanbringelse skal tjene til. Det viste sig dog samtidigt, at der ikke var enighed om, hvordan de fælles begreber skulle tolkes, hvilket kom til udtryk som en uens praksis internt på institutionen. De fælles forestillinger konkluderede jeg som værende organisationsbestemte qua specialets metodologiske karakter, men kunne ved hjælp af Egelund og Jakobsens (2009) fire centrale praksisbegreber sandsynliggøre at der er tale om en mimetisk isomorfisme på feltet. Jeg kunne ligeledes konkludere at socialpædagogernes italesættelse af kvalitet i høj grad vidnede om en individuel/relationspædagogisk tilgang (Bryderup et al., (2001).

I anden analysedel undersøgte jeg, hvordan socialpædagogerne oplevede, at omgivelserne indvirkede på muligheden for at skabe kvalitet i deres praksis. Dette gjorde jeg ved hjælp af institutionel organisationsteori. Jeg kunne her konstatere, at socialpædagogerne på døgninstitutionen oplever et krydspres mellem det regulative pres fra omgivelserne og det normative pres deres egen forståelse af den socialpædagogiske praksis. Dette krydspres forholder de sig strategisk til, og handler

afhængigt af hvilke muligheder de oplever at have. Der er således dele af det regulative pres, som socialpædagogerne oplever at kunne dekode fra, uden at det har konsekvenser for døgninstitutionens legitimitet udadtil. Her kan nævnes de metoder, døgninstitutionen præsenterer som en del af deres formelle struktur, samt honoreringen af anbringende kommunes handleplaner. Andre dele af det regulative pres udføres ved ceremoniel adfærd såsom imødekommelsen af forventninger omkring dokumentation. Til sidst oplever socialpædagogerne nogle regulative krav de føler sig magtesløse overfor og kun kan dekode fra ved at gå til angreb på kilden til presset. Her er der tale om den økonomiske ramme, målgruppens bredde samt myndighedernes og forældrenes rettigheder til at afbryde en anbringelse.

Hansen (2009) konstaterer modsat specialets fund, at socialpædagogerne på døgninstitutioner ikke er underlagt et nævneværdigt regulativt pres, da lovgivningen på området er meget upræcis og således efterlader stor plads til faglig autonomi. Siden Hansens (2009) undersøgelse har udviklingen på området medført færre døgninstitutioner, bredere målgrupper og løbende besparelser (Socialstyrelsen, 2018). I dette speciale konkluderes det, at socialpædagogerne oplever et regulativt pres i form af de mandskabsressourcer, som de økonomiske rammer medfører. Ligeledes udtrykker de, at det er udfordrende at arbejde med den meget brede målgruppe og børnenes ofte modsatrettede behov. Slutteligt italesættes myndighedernes vurdering af anbringelsers nødvendighed og omfang som økonomisk styret og derfor hæmmende for muligheden for at skabe kvalitet. Således kan den generelle udvikling på området muligvis forklare diskrepansen mellem Hansens (2009) fund og specialets.

Det normative pres springer som nævnt ud fra en professionalisering, hvilket socialpædagogernes italesættelse omkring deres faglige autonomi vidner om. Hansen (2009) beskriver dog, at der reelt er tale om en ideologi, da hverken socialpædagogernes fagforbund eller officielle uddannelse udstyrer faggruppen med en fælles anvendelsesorienteret viden. Dette gør således, at socialpædagogikken ikke er kendetegnet ved et sæt af metoder, men i langt højere grad er præget af kontekst, værdier og begreber (Ibid.). Denne ideologi kom eksempelvis til udtryk på

døgninstitutionen som en overvejende individuel/relationspædagogik, hvilket ifølge Bryderup et al. er karakteristisk for en døgninstitution uden intern skole. Ud over dette har udviklingen af en generel interesse for evidens i det sociale arbejdes praksis medført, at socialpædagogerne oplever et behov for at styrke fagets status gennem dokumentation (Frørup, 2011). Selvom det stadig er uklart hvad dokumentationen bør bestå i, er der tale om en konkret handling inden for socialpædagogikken, og det kan således diskuteres om der er tale om en ideologi eller et normativt pres.

Perspektivering

I følgende afsnit vil jeg beskrive mine overvejelser omkring andre perspektiver, der kunne belyse empirien relevant, samt mine overvejelser om, hvor jeg oplever et vidensunderskud, der kunne være relevant for specialets problemstilling.

Jeg overvejede undervejs i undersøgelsen hvordan en konfliktteoretisk tilgang ville kunne skildre feltets stærke interessekonflikter, men besluttede at dette perspektiv var mere egnet til en større undersøgelse med inddragelse af flere forskellige aktører og datakilder. Ligeledes overvejede jeg, hvordan en kritisk teoretisk tilgang ville kunne have skabt en forståelse for hvilke anerkendelsesmuligheder, socialpædagogerne oplevede at have i deres daglige praksis. Dette kunne være interessant at sammenligne med effektevalueringer og tidligere anbragtes erfaringer omkring anbringelser. Jeg fandt det bemærkelsesværdigt, at empirien vidnede om en udbredt oplevelse hos socialpædagogerne af ikke at have nok tid sammen med børnene. Dette især, da der ligeledes var en udbredt forestilling om, at det netop var tid sammen med de voksne og den nærhed det medførte, som børnene udviste størst behov fra. Ifølge professor Axel Honneths anerkendelsesteori er positive anerkendelser fra andre mennesker grundlæggende for opbygning af en stærk identitetskerne samt et positivt selvforhold. Flere af socialpædagogerne gav under interviewene udtryk for, at de ikke regnede med, at området ville blive tilført flere økonomiske ressourcer. Ligeledes gav de udtryk for, at de anbragte børn og unge ville være ofrene i denne forbindelse, da ophold på døgninstitutioner i stigende grad

lignede opbevaring. Det kunne være virkelig interessant at undersøge, hvilke muligheder for anerkendelse, der er at finde på de danske døgninstitutioner.

Jeg overvejede ligeledes, at det kunne være interessant at forfølge Lagerbergs (1984) interesse for mere grundigt at undersøge karakteren af et barns relation til forældrene forud for anbringelsen. Det kunne være interessant at vide mere om de potentialer og begrænsninger, som relationen mellem barn og forældre kan have for det socialpædagogiske arbejde og barnets udviklingsmuligheder. Disse overvejelser opstod i forbindelse med afsnittet *Mens de er her* i anden analysedel. Her beskriver Signe og Christian, hvordan pædagoger kan føle sig magtesløse i forhold til myndighedernes og forældrenes beslutning omkring uhensigtsmæssig hjemtagelse af de anbragte børn og unge. Mere viden om karakteren af relationerne kunne skabe grundlag for en handlingsorienteret viden i forhold til håndtering af samvær, der muligvis er kontraproduktiv for børnenes behandling og udvikling. Dette ikke blot for at opnå belæg for bortadoption eller indstilling af samvær, men som udgangspunkt for at udvikle viden om, hvordan relationer mellem børn og forældre af uhensigtsmæssig karakter skal forstås, håndteres og ikke mindst udvikles mod noget produktivt.

I forhold til problematikken om at sætte socialpædagogisk viden på formel og således opnå en standardisering af praksis forholder jeg mig kritisk. Som beskrevet i undersøgelsen kategoriserer Wilson (1989) døgninstitutioner som *coping-organisationer*, med stor opgave og målusikkerhed, hvor både output og outcome er usynlige. Krogstrup (2002) beskriver, hvordan det har afgørende betydning, at frontmedarbejdere har et spillerum, hvis det accepteres, at det ikke er muligt at detaljere foreskrivelser ved forskellige indsatser qua de usikkerheder, der ligger i human processing løsninger¹⁰. Ligeledes præsenterer Nissen (2015) et kvalitetsperspektiv, der fokuserer på *at opnå kvalitet i det professionelle arbejde*. Her er målet ikke at opnå fuldkommen sikkerhed, men at øge bevidstheden omkring det vidensunderskud, der altid er til stede og fokusere på den professionelles evne til at blive vidende. Ud fra ovenstående pointer samt den udbredte dekobling på

---

¹⁰ https://www.idunn.no/nsa/2002/03/nar_socialt_arbejde_bliver_standardvare

døgninstitutionen som specialet vidner om, overvejer jeg Wilsons (1989) anbefalinger om at ledelsen af *coping-organisationer* bør fokusere på styring af de ansattes adfærd frem for styring af output og outcome.

Diskussion

I følgende afsnit vil jeg diskutere undersøgelsens kvalitet. Dette vil jeg til dels gøre med udgangspunkt i Kvale og Brinkmanns (2015) udlægning af begreberne validitet, reliabilitet og generaliserbarhed og dels i forhold til teori- og metodevalg. De forholder sig til de særlige omstændigheder, der er omkring kvalitativ interviewforskning og anfægter begreberne validitet og reliabilitet for at være positivistisk ladet (Ibid.). Derfor har de rekonceptualiseret begreberne for at gøre dem mere anvendelige i kvalitativ interviewforskning, hvilket gør deres udlægning af begreberne relevant for nærværende speciale. Ud over dette vil jeg diskutere valget af teori og metode i specialet.

Det at validere en genereret viden er en handling, hvor man kontrollerer en undersøgelsesproces og resultater (Ibid.). Forskeren sikrer sig, at den valgte metode reelt undersøger det, den er valgt til at undersøge. Dette synes mere håndgribeligt i kvantitativ forskning, da kvalitativ forskning ikke umiddelbart kan måles eller gengives (Ibid.). Netop derfor er det afgørende for en kvalitativ undersøgelses validitet, at forskeren forholder sig kritisk til eget arbejde, håndværksmæssige færdigheder og bias som eksempelvis selektive opfattelser eller ensidige fortolkninger (Kvale, 2002). Validiteten er således ikke kun et spørgsmål om metode, men også om forskerens morale og person:

“Validitet drejer sig ikke alene om de anvendte metoder; forskerens person, herunder hans eller hendes moralske integritet, er afgørende for vurderingen af kvaliteten af den producerede videnskabelige viden” (Kvale, S., 2002, s. 237).

Jeg har gennem hele undersøgelsen og processen med databearbejdningen været meget opmærksom på min egen forforståelse, ligesom jeg kritisk har forholdt mig til,

om datamaterialet reelt giver indblik i det, jeg ønsker at undersøge. Jeg har beskrevet de mulige bias, jeg ser, der kan være i specialet, som eksempelvis selektionsprocessen af informanter og lokaliteten for interviewene for dermed at gennemsigtiggøre processen og konteksten, hvori datamaterialet er genereret. Ligeledes har jeg ekspliciteret min forforståelse så nøjagtigt, som det har muligt for mig, for at sikre gennemskuelse omkring bearbejdningen af specialets dataindsamling (Kvale og Brinkmann, 2015).

Validiteten i et casestudie kan øges ved at der benyttes forskellige teknikker og datakilder, og jeg har i min undersøgelse benyttet syv interviews med socialpædagogerne, feltnoter fra to feltbesøg samt information fra døgninstitutionens hjemmeside. Jeg har umiddelbart kun benyttet mine feltnoter i forhold til min forforståelse, hvorfor de hovedsageligt har haft indflydelse på udarbejdelsen af interviewguiden. Det er således muligt at øge validiteten i et case studie ved at bringe flere metoder i spil, og jeg har særligt reflekteret over hvordan et observationsstudie ville kunne understøtte pædagogernes udsagn omkring deres handlinger. Dette var dog ikke muligt, da gatekeeperen som beskrevet i afsnittet om adgang til feltet af etiske årsager ikke ønskede, at de anbragte børn og unge skulle udsættes for flere udefrakommende forstyrrelser end højst nødvendigt.

Reliabilitet henviser til hvorvidt specialets fund er så pålidelige, at de ville kunne gengives i et lignende forskningsprojekt (Kvale, 2002). Da interviewforskning er så kontekstuel præget, er det mere relevant at kigge nærmere på databearbejdningen og overveje, om en anden interviewer ville transskribere anderledes og derved opnå andre analyseresultater og fund (Ibid.). Jeg har været meget bevidst om min egen sparsomme erfaring i forhold til processen omkring databearbejdningen, og har derfor været omstændig i forhold til at følge anerkendte vejledninger omkring processen.

I forhold til valget af at bruge Egelund og Jakobsens (2009) praksisbegreber har det været illustrativt i forhold til hvordan socialpædagogernes italesættelse af kvalitet i høj grad stemmer overens med deres fund af nogle fælles forestillinger på feltet

omkring kvalitet. Dette øger generaliserbarheden omkring fundene i første analyse, men jeg er bevidst om, at generaliserbarheden i et kvalitativt single case studie ikke kan sammenlignes med generaliserbarheden i eksempelvis kvantitative studier (Kvale & Brinkmann, 2015). Professor emeritus Mary M. Kennedy (1979) beskriver således:

“Like generalizations in law, clinical generalizations are the responsibility of the receiver of information rather than the original generator of information, and the evaluator must be careful to provide sufficient information to make such generalizations possible” (Kennedy, M. M., 1979:672).

Hun beskriver endvidere, hvordan man i retslige afgørelser sammenligner med den sag, der har flest elementer til fælles med den nuværende sag, hvorfor det er afgørende at beskrivelser af sagen er så korrekte og detaljerede som muligt (Ibid.). Det samme gør sig gældende for kliniske studier, hvor hun ud over præcise beskrivelser påpeger, at longitudinale studier samt brugen af flere metoder understøtter generaliserbarheden (Ibid.). Det har ikke været muligt at lave et longitudinalt studie indenfor specialeperioden, og hvor det ellers ville være relevant har det som beskrevet heller ikke været muligt at foretage et observationsstudie. Derfor har jeg særligt fokuseret på at være så præcis som muligt i mine referencer til empirien, samt omkring overvejelser i forhold til teori- og metodevalg.

I forhold til at benytte Institutionel organisationsteori, har det været frugtbart til at skabe en forståelse af hvordan omgivelserne påvirker socialpædagogernes handlemuligheder. Teorien har ligeledes gjort det muligt at belyse det krydspres af modsatrettede forventninger, der præger feltet og danner den ramme, socialpædagogerne skal navigere i. Dimaggio og Powells (1991) opdeling af det institutionelle pres i tre retninger er blevet kritiseret for at skabe en forestilling om, at de forekommer isoleret fra hinanden. Hansen (2009) beskriver, hvordan professor Lauren B. Edelman og professor Mark C. Suchman i 1997 kritiserede opdelingen, fordi de tre former for pres løbende interagerer med hinanden og ligeledes påvirker

hinandens vilkår. Eksempelvis påvirker den retlige regulering det normative pres, i det den udtrykker sociale værdier, normer og rolleforventninger (Hansen, 2009).

Litteraturliste

Baviskar et al. (2016) *Kontinuitet i anbringelser: Evaluering af lovændringer under barnets reform. Del 1*. København: SFI

Breumlund, A., & Hansen, I. B. (2013). *Planer for den andens liv I. Den socialpædagogiske indsats på et botilbud for unge med ASF+*. Århus: Aalborg Universitet. Hentet fra <http://vbn.aau.dk/files/77917398/Bog.pdf>

Brinkmann, S. & Tanggaard, L. (2015). Interviewet: Samtalen som forskningsmetode.

I S. Brinkmann & L. Tanggaard, (Red.), *Kvalitative metoder*. København: Hans Reitzels Forlag.

Brok, L. S. (2009). *Skriftsprogbrug og arbejdspraksis: et sprogteoretisk professionsstudium*. Roskilde Universitet. Hentet fra http://forskning.ruc.dk/site/files/3772133/lene_fin_1_.pdf

Bryderup, I. M. (2005). *Børnelove og socialpædagogik gennem hundrede år*. Århus: Forlaget Klim.

Bryderup, I. M. & Frørup, A. K. (2001). Social Pedagogy as Relational Dialogic Work: Competencies in Modern Society. I P. Moss & C. Cameron (Red.), *Social Pedagogy and Working with Children and Young People : Where Care and Education Meet*. London: Jessica Kingsley Publishers.

Bryderup, Inge M., Madsen, Bent & Perthou, Anette Sejer (2001) *Specialundervisning på anbringelsessteder og dagbehandlingstilbud*. København: Danmarks Pædagogiske Institut.

Christensen, M., & Warming, H. (2013). Tillid i socialt arbejde med unge i udsatte positioner i B. Lihme, *Socialt arbejde med udsatte unge*. København: Akademisk forlag.

Danneris, S., & Monrad, M. (2018). Litteraturgennemgang. I S. P. Olesen & M. Monrad (Red.), *Forskningsmetode i socialt arbejde*. København: Hans Reitzels Forlag.

Dahler-Larsen, P. (2008). *Kvalitetens Beskaffenhed*. Odense: Syddansk Universitetsforlag.

de Vaus, D. A. (2012): *Research Design in Social Research*. SAGE Publications.

DiMaggio, P. J., & Powell, W. W. (1983). The Iron Cage Revisited: Institutional Isomorphism and Collective Rationality in Organizational Fields. *American sociological review*, 48(2), 147-160.

DiMaggio, P. J., & Powell, W. W. (1991). Introduction. I P. J. DiMaggio & W. W. Powell, (Red.), *The new institutionalism in organizational analyses*. Chicago: The university of chicago press.

Dyring, J. (2013). Det retlige grundlag for socialt arbejde med udsatte unge. I B. Lihme, (Red.), *Socialt arbejde med udsatte unge*. København: Akademisk forlag.

Egelund, T., & Jakobsen, T. B. (2009). *Omsorg for anbragte børn og unge: Døgninstitutionens hverdag og vilkår*. København: Akademisk Forlag.

Egelund, T., & Thomsen, S. A. (2002). *Tærskler for anbringelse: En vignetundersøgelse om socialforvaltningers vurderinger i børnesager*. København: Socialforskningsinstituttet.

- Egelund, T., Skovbo Christensen, P., Jakobsen, T. B., Jensen, T. G., og Olsen, R. F. (2009). *Anbragte børn og unge en forskningsoversigt*. SFI – Det nationale forskningscenter for velfærd.
- Egelund, T., & Hestbæk, A. (2003). *Anbringelse af børn og unge uden for hjemmet: En forskningsoversigt*. København: Socialforskningsinstituttet.
- Egelund, T., & Sundell, K. (2013) *Til barnets bedste: undersøgelser af børn og familier: en forskningsoversigt*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Engen, M. (2014). *Professionel praksis i botilbud for mennesker med udviklingshæmning - Om den daglige kamp for (en menneskelig) omsorg*. Aalborg Universitet.
- Engen, M. (2016). Kroppen i socialpædagogisk arbejde. *Tidsskrift for arbejdsliv*, 18(2), 18-25.
- Engster, D. (2005). Rethinking care theory: The practice of caring and the obligation to care. *Hypatia*, 20(3), 50-74.
- Frederiksen, M. (2018). Design. I S. P. Olesen & M. Monrad (Red.), *Forskningsmetode i socialt arbejde*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Frørup, A. K. (2011). *Vidensformer og dokumentationspraksis i socialpædagogisk arbejde : en analyse af, hvordan dokumentation og socialpædagogisk praksis italesættes i henhold til arbejdet med anbragte børn og unge på døgninstitution*. DPU, Aarhus Universitet.
- Goldstein, J., Freud, A., & Solnit, A. J. (1973). *Beyond the best interests of the child*. New York: The Free Press.

- Gjørup, J., Hjortdal, H., Jensen, T., Lerborg, L., Nielsen, C., Refslund, N., ..., Winkel, J. S. (2007) Tilgiv os: vi vidste ikke hvad vi gjorde. *Politiken* 29.03.2007.
- Holst, J. & Madsen, B. (1998). Socialpædagogik og det senmoderne. *Tidsskrift for socialpædagogik* nr. 2, 5-14.
- Hansen, S. J. (2009). *Bureaukrati, faglige metoder eller tommelfingerregler: Institutionelt pres og strategiske valg på døgninstitutioner, daginstitutioner og folkeskoler*. Århus: Forlaget politica.
- Hegstrup, S. (2005). Socialpædagogikkens forsvinden og mulige genkomst. *Tidsskrift for Socialpædagogik* nr. 16, 2005, s. 5-13.
- Hestbæk, A. (1997). *Når børn og unge anbringes: En forskningsoversigt*. København: Socialforskningsinstituttet.
- Hækkerup, K. (2010). *Folketinget: Tale til samråd i Socialudvalget*. Hentet fra <https://www.ft.dk/samling/20101/almdel/sou/spm/74/svar/755113/916666.pdf> Set 02.02.2020.
- Højberg, H. (2014). Hermeneutik. I: Fuglsang, L., Olsen, P.B.. & Rasborg, K. (red) *Videnskabsteori i samfundsvidenskaberne: På tværs af fagkulturer og paradigmer*. (3. udg.). Frederiksberg: Samfundslitteratur.
- Højmark, A. (2009). *Om tilsætning og opfindsomhed*. DPU, Aarhus Universitet. Hentet fra <http://edu.au.dk/forskning/omraader/inklusion-og-eksklusion/eboegerogartikler/socialpaedagogikog-botilbud-for-voksne-med-udviklingshaemning/omtilsaetningogopfindsomhed/> Set 29.01.2020.
- Jacobsen, D. I., & Thorsvik, J. (2013). *Hvordan organisationer fungerer: en indføring i organisation og ledelse*. (3. udg.). København: Hans Reitzels forlag.

- Juul, S. (2012). Hermeneutik. I S. Juul, & K. B. Pedersen (Red.)
Samfundsvidenskabernes videnskabsteori: En indføring. København: Hans Reitzels Forlag.
- Juul, S. (2018). Videnskabsteoretiske kontroverser i forskningen i socialt arbejde. I S. P. Olesen, & M. Monrad (Red.), *Forskningsmetode i socialt arbejde*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Jävinen, M., Mik-Meyer, N. (2012). *At skabe en professionel*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Kennedy, M. M. (1979). Generalizing from single case studies. *Evaluation Review*, 3(4), 661-678.
- Kristiansen, S., & Krogstrup, H. K. (2015). *Deltagende observationer* (2. udg.). København: Hans Reitzels Forlag.
- Krogstrup, H. K. (2002) Når socialt arbejde bliver standardvare. *Nordisk Sosialt Arbeid*, 22(3), 122-130.
- Kvale, S. (2002) *Interview: - en introduktion til det kvalitative forskningsinterview*. København: Hans Reitzels Forlag
- Kvale, S. og Brinkmann, S. (2009) *Interview: - learning the craft of qualitative research*, (2. udg.). København: Hans Reitzels Forlag.
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2015) *Interview: det kvalitative forskningsinterview som håndværk*. (3. udg.). København: Hans Reitzels Forlag.
- Lagerberg, D. (1984). *Fosterbarn: forskning, teori og debat*. Älvsjö: Skeab Förlag.

- Lynch, K. (2007). Love labour as a distinct and non-commodifiable form of care labour. *The sociological review*, 55(3), 550-570.
- Madsen, B. (1998): Socialpædagogik og samfundsforvandling. Munksgaard.
- Meyer, J. W. & Rowan, B. (1977). Institutional organizations: Formal structure as myth and ceremony. *American journal*, 83(2), 340-363.
- Monrad, M. (2018) Tilvirkning af data. I S. P. Olesen, & M. Monrad (Red.), *Forskningsmetode i socialt arbejde*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Nissen, M. A. (2015). Viden om viden og kvalitet. I M. Harder & M. A. Nissen (Red.), *Socialt arbejde i en foranderlig verden* (s. 119). København: Akademisk Forlag.
- Oliver, C. (1991). Strategic responses to institutional processes. *The Academy of Management Review*, 16(1), 145-179.
- Orton, J. D. & Weick, K. E. (1990). Loosely coupled systems: A Reconceptualization. *Academy of Management review*, 15(2), 203-223.
- Pedersen, J. S. (2014). Institutionel teori. I S. Vikkelsø & P. Kjær (Red.), *Klassisk og moderne organisationsteori* (s. 233). København: Hans Reitzels forlag.
- Pedersen, J. S., & Aagaard, P. (2015). *Dirigent eller dukke? - Lederen i reformstaten*.
København K: Gyldendal Business.
- Rømer, M. (2015). *Domfældte voksne med udviklingshæmning*. Aalborg Universitet.
Hentet fra
http://vbn.aau.dk/files/209319898/Mette_R_mer_Domf_lidte_voksne_med_udviklingsh_mning.pdf

Schwartz, I. (2001). *Socialpædagogik og anbragte børn*. København: Nordisk Forlag.

Schwartz, I. (2007). *Børneliv på døgninstitution: socialpædagogik på tværs af børns livssammenhænge*. Odense: Syddansk Universitet

Socialministeriet (2017). *Børn og unge med psykiatriske diagnoser anbringes oftest i specialiserede sociale tilbud*.

<https://socialministeriet.dk/nyheder/nyhedsarkiv/2017/maj/ny-analyse-boern-og-unge-medpsykiatriske-diagnoser-anbringes-oftest-i-specialiserede-sociale-tilbud/> Set 04.02.2020

Socialstyrelsen (2018). Evaluering af tilsynsreformen

<https://socialstyrelsen.dk/udgivelser/evaluering-af-tilsynsreformen>
Set 13.01.2020

Socialstyrelsen (2011). Håndbog om Barnets Reform.

<https://socialstyrelsen.dk/udgivelser/handbog-om-barnets-reform>
Socialministeriet 2012 - Set 15.01.2020

Statsministerens nytårstale (2020).

<https://www.dr.dk/nyheder/politik/dokumentation-se-eller-laes-hele-statsministerens-nytaarstale> Set 24.01.2020

Watson, D. (2003). Defining quality care for looked after children: frontline workers perspectives on standards and all that? *Child and family social work*, 8(1), 67-77.

Wilson, J. Q. (1989). *Bureaucracy: what government agencies do and why they do it*. New York: Basic Books.

1.

